DOĞAN KARDEŞ

Tarama
BlackBishop

SAYI 9, HAZİRAN 1989
AYLIK DERGİ
KDV DAHİL 1.500 TL

ORMANGİLLER

İsmail GÜLGEÇ

Tarama
BlackBishop

DOĞAN KARDEŞ

1945 TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ

Sayı 9, Haziran 1989

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Meşrutiyet Cad. No: 153, Tepebaşı İstanbul
Tel: 145 80 80 - 175-185-416 Fax: 144 62 04
Abone Başvuruları için Tel: 145 80 80 - 812

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi: Mumtaz SUBAŞAŞ
Genel Yayın Müdürü ve Sorumlu Yayın Yönetmeni: Turhan ILGAZ
Yayın Kurulu: Emin BATUR, Nazan BÜYÜM, Faik ERTENER, Turhan ILGAZ, Piyale MADRA, Sema Polat ÖĞÜT, Mumtaz SUBAŞAŞ, Nadir Ergin TELCİ
Sanat Yönetmeni: Erdoğan UĞURLU
Grafik Düzenleme: Erdoğan UĞURLU, Kezban Çapkı ERSOY
Katkıda Bulunanlar: Kemal AYDABOL, Orhan BURSALI, Gülten DAYIOĞLU, Sevma Gencel DOĞRAMACI, Yalçın EMİROĞLU, Çağla ERDOĞAN, Şakir GÖKÇEBAĞ, Can GÖKNİL, İsmail GÜLGEÇ, Tarık GÜNERSEL, Şehrazat KARAGÖZ, Keiko NOSAKA, Feridun ORAL, Orhan ÖNAL, Nabey ÖNDER, Çağlayan ÖRGE, Ahmet Namık PARLAK, Ateş SUNAY, İbrahim YILMAZ (Düzelti)
Araştırma Kurulu: Didem GÜRSES, Yonca ATAÇ, Ova AYTEMİZ, Aydın GÖNEL
Reklam ve Pazarlama: Gündüz ETİLİ
Abone ve Bilgiişlem: Figen MANGALTEPE
Kapak Deseni: Can GÖKNİL
Düzelti: Reha
Renk Ayırımı, Film ve Montaj: Laçin Repro
Baskı: CEM OFSET Matbaacılık San. A.Ş.
Dağıtım: GAMEDA

Fiyatı: 1.500 TL (KDV dahil)
KKTC Fiyatı: 2.000 TL
Abone Bedeli:
1 Yıllık: 15.000 TL
6 Aylık: 8.000 TL
Yurt Dışı: 40 U.S.$ - 70 DM

Sevgili Arkadaşlar,

Öğrenim yılı bu ay sona eriyor. Yoğun bir çalışma döneminden sonra tatili hakettik. Tabii söylemeye gerek yok: Tatil herşeye boşvermek, zamanımızın tümünü yararsız oyalanmalarla harcayıp tüketmek için bir fırsat olamaz. Olmamalı... Elbette dinleneceğiz; oyuna, eğlenceye daha çok zaman ayıracağız. Ama yeni şeyler öğrenmek, bildiklerimizi sırası geldikçe anımsamak, gözden geçirmek için de yararlanacağız tatil günlerimizden. Hem biliyor musunuz, insan kendini bir şeyler yapmaya zorunlu hissetmediği zaman daha rahat kovalayabilir meraklarını. Okulun disiplinli çalışma temposu içinde size belki de sıkıcı gelen nice kitapları, bu tatil günlerinde büyük keyiflerle okuyacaksınız. Ve tatil günlerinizin, bol bol okumak için ne kadar değerli bir fırsat olduğunu göreceksiniz.

"Geleceğin Ressamları" ve "Geleceğin Gazetecileri" yarışmalarımıza katılma süresi sonra erdi. Eserleriniz bu ay içinde değerlendirilecek ve önümüzdeki sayıda kazanan arkadaşlarımızı açıklayacağız. Elif ile Baykal'ın güneş sistemindeki yolculukları da bu sayıda sona eriyor. Önümüzdeki sayıdan itibaren sizlere "İnsanlığın tarihi"ni anlatmaya başlıyoruz. Bu sayımızda sizlere Anadolu'muzu bir başka açıdan, adına folklor dediğimiz yerel kültür mozayiği açısından anlatmaya başladık. Yeni şeyler öğrenecek, ülkemizi daha çok tanıyacaksınız. Sizlerle birlikte "Dilim sende" köşesi de Eylül'e kadar tatile girdi. Onun yerine ikinci bir öykü veriyoruz. Ve, orta sayfamızdaki "Altın Kupa Yat Yarışı"nı da kardeşlerinizle, arkadaşlarınızla keyifle oynayacağınızı sanıyoruz.

Sevinçlerle dolu tatil günleri yaşayın...

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

SEVGİLİ DOĞAN KARDEŞ

BENİM ADIM ÖZGECAN KUNT. SANA BAYILIYORUM. ASLINDA EN ÇOK ÇİZGİ ROMANLARINI BEĞENİYORUM AMA ŞİİRLERİNİ OKUMAK BAŞKA.

ŞİİRLERE ÖZEL BİR MERAKIM VAR. BİR SÜRÜ ŞİİRİM VAR. YAYINLANMASINI İSTEDİĞİM İKİ TANESİNİ SANA GÖNDERİYORUM.

ÖZGECAN KUNT.

BEN AYLARCA UĞRAŞTIĞIM ŞİİRİMİ SİZE GÖNDERİYORUM. YALNIZ BU ŞİİRİ DOĞAN KARDEŞ'İN EN BAŞ SAYFASINA KOYMANIZI BÜTÜN İÇTENLİĞİMLE RİCA EDERİM.

EMRE

SEVGİLİ DOĞAN KARDEŞ

BEN DERGİMDEN ÇOK MEMNUN DEĞİLİM. SİZE ÇOK ŞİİR GÖNDERDİM. AMA HİÇ BİRİNİ YAYINLAMADINIZ. BENİM DE ŞİİRLERİMİN YAYINLANMASI İÇİN AĞRI'YA GİTMEM Mİ GEREKİYOR? ŞİİRLERİMİN YAYINLANMASI İÇİN AĞRI'YA GİTMEM GEREKİYORSA LÜTFEN SÖYLEYİN DE GİDEYİM. ÇÜNKÜ ŞİİRLERİMİN YAYINLANMASINI ÇOK İSTİYORUM.

SEVGİLERLE

HANDE AYDIN

HASTALIK

Hastayım, ateşliyim
Boğazım ağrıyor, buz gibi nefesim.
Ah hastalık, yine yakaladın beni
Sevmiyorum istirahat etmeyi.
Açım ama içemiyorum çorba bile,
Geçirdim hiç gözümü kırpmadan dün geceyi de.
Yatağım bir dost, kitaplar ihtiyacım,
Geçmiyor günler sıkıntıdan, hastayım!

SİGARA

Zararlı deyip içiyorsunuz,
Para harcayıp alıyorsunuz,
Ciğerlerinize acımayıp tüketiyorsunuz,
Bari bize acıyın, biz çocuklara!
Onu içe içe yok olanlar var,
Kendini mahvedip yıkılanlar var
Belki de hâlâ bilmeyenler var,
Anlamıyor musunuz, zehir dolu o!

Özgecan Kunt

İSTEK, İSTEK

Bir yaprak olmayı isterdim.
Sonbaharda dökülmeyi, baharda açmayı isterdim.
Bir kelebek olmayı isterdim.
Dallardan dallara konmayı hür hür olmayı, isterdim.
Bir ev olmak isterdim.
İçimde sıcak bir sobanın yanmasını,
İçimde mutlu bir ailenin yaşamasını
İçimde cıvıl cıvıl çocukların oynamasını
İSTERDİM, İSTERDİM, İSTERDİM.

Emre Dinçer

MİMAR SİNAN

Yurdumuzun gururu,
Camilerin mimarı,
Dünyanın saydığı,
En büyük mimar sensin.

Edirne'de Selimiye,
İstanbul'da Süleymaniye
Bunun gibi niceleri
Süsler güzel Türkiye'yi

Avrupa'yı doldurur
Yüzlerce eseri
Onun gibi niceleri
Dünyayı süslemeli.

Bu yıl senin yılın
Dünya anıyor seni
Yüzlerce eserini
Selamlıyor alkışla.

Meral Cingöz

DOĞAN KARDEŞİM BENİM

Doğan Kardeş'im benim
Ne güzelsin
İçin bilgi doludur her zaman,
Doğan Kardeş'im benim.

Hande Aydın

HERKESİ BİR SEVİYORUM

En çok kimi seviyorsun, diye
Sormayın bana böyle
Herkesi bir seviyorum
Babamı da, annemi de
Ninemi de,
Kim varsa evde
Birazcık daha çok seviyorum
Dedemi işte.
Neden mi öyle?
Söylerim ama
Sakın söylemeyin kimseye:
Dedem beni hiç dövmez de
Ondan işte...

Nüket

ABLACIĞIM

Ablacığım, gözlerin ne
kadar güzel,
Ya aklın, çok akıllısın,
Ben sensiz nasıl yaparım,
Benim güzel ablacığım.

Derslerime yardım edersin,
Benimle kavga da edersin
Yine de ben seni çok
severim,
Benim güzel ablacığım.

Sanem Eren

AİLEMİZ

Annem babam hepimiz,
Güzel bir aileyiz.
Babam işinden gelir,
Şöyle bir gezinir.

Annem gezmekten gelir,
Bize sevdiklerimizi pişirir.
Ablam okuldan gelir,
Derslerini bitirir.

Ben okuldan gelirim,
Ablamı seyrederim..
Nenem çorap örer
Herkes masal ister.

Senem Ergül

KEDİM

Kedimi severim
Köpekten kaçar
Fareyi kovalar
Gel deyince gelir
Git deyince gider
Ben kedimi çok severim

Gökay Yöntem

GÜNCE ANDAY'IN KEDİLERİ

ÖZGÜR TATAR'IN HAYVANLARI

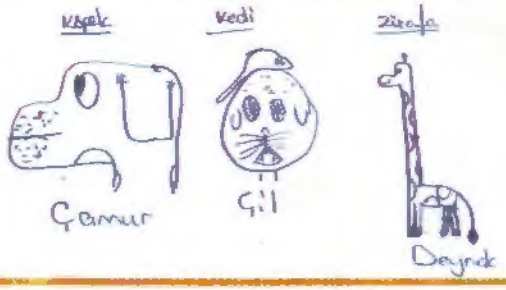

ÇEKİNCE UZAR

Öğretmen:
– Ahmet, bana uzun bir sözcük söyle, dedi.
Ahmet, duraklamadan şunu söyledi:
– Lastik.
– Nesi uzun bunun?
– Uzun değil ama çekince istediğiniz kadar uzar öğretmenim.

Yetkin Erdemol

TATİL

– Okulu seviyor musun oğlum?
– Çok, hem de pek çok seviyorum babacığım!
– Neden?
– Okul olmasaydı, tatil de olmazdı ki!

Evren Özden

ANNENE SOR

Çocuk, gazete okuyan babasına sorar:
– Babacığım haritada Denizli'nin yerini bulamıyorum. Denizli, nerede? Babası:
– Annene sor, der. Evde herşeyin yerini o bilir.

Ceren Demir

BOKS HAKEMİ

Baba, ilkokuldaki oğlunu karşısına almış azarlıyordu:
– İki yıldır okula gidiyorsun, ancak ona kadar saymasını öğrenebildin. Bu gidişle büyüyünce ne olursun bilmem.
– Boks hakemi olurum babacığım.

Serdar Ulusoy

YABANCI DİL

Bir gün bir köpek miyavlamış. Oradan geçen bir kedi:
– Ayıp sana, köpek hiç miyavlar mı? demiş.
Köpek:
– Yabancı dil konuşuyorum, demesin mi?

SANA NE İLE BANA NE

Üç arkadaş varmış. Adları: Sanane, Banane ve Terbiye imiş. Bir gün Sanane ile Banane bakkala gitmiş. Bakkal amca Sanane'ye sormuş:
– Senin adın ne?
Çocuk cevap vermiş:
– Sanane
– Peki arkadaşının adı ne?
– Banane.
– Sizde hiç terbiye yok mu?
– Terbiye evde hasta yatıyor.

B. Öykü Büyükdere

PETEK AKTAŞ'TAN BİR ANI

EKMEK

Her insanda mutlaka biraz dalgınlık vardır. İşte benim de bu anım dalgınlığıma gelmiş ve alacağım şeyleri unutmuştum. Neyse, fazla uzatmadan anlatayım...

Bir akşam üstü okuldan gelmiştim. Daha üstümü çıkarmadan annem bakkala gitmemi söyledi. Ben de hemen parayı alıp gidecektim. Ama birden durup anneme ne alacağımı ve neyin borcunu ödeyeceğimi sordum. Annem ise şu cevabı verdi:

– Aferin kızım, iyi ki hatırladın. Bir ekmek alacaksın ve iki ekmekle bir kola borcunu ödeyeceksin.

Bu cevabı alır almaz hemen merdivenlerden indim ve dışarı çıktım. Sanki bu an önceden hazırlanmış gibi, dışarı çıkınca ilkokul arkadaşımı görmeyeyim mi? Aman Allahım, ne büyük tesadüftü. Çok mutlu olmuştum. Onunla öpüştükten sonra, beraber bakkala gittik. Orada borcu söylemiş ve iki sakız almıştım. Ali Bey borcu silmişti. Ben parayı verirken bir tane ekmek alacağımı söylemiştim. Ama o anlık dalgınlığıma gelmiş herhalde, alacağım ekmeği unutmuştum.

Bu olay herhalde arkadaşımı görmenin mutluluğundan dolayı olacaktı. Neyse akşam yemek yerken annemin ekmeği sorması benim bir an yalan söylememe neden oldu. Ama bu yazdıklarımı okuyunca, beni anlayışla karşılamalarını diliyorum.

Petek Aktaş

MANİSA ALİ RIZA ÇELİK İLKOKULU (ORTAOKULU) (LİSESİ) ÖĞRENCİLERİ'NİN ÖĞRETMENLERİ BEDRİYE AKSAKAL YÖNETİMİNDE YAPTIKLARI ÇALIŞMALARDAN ÖRNEKLER:

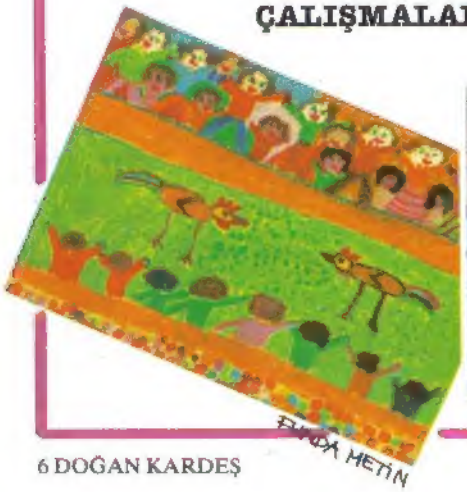

ANAOKULLARI ARASINDA İLK DEFA SATRANÇ TURNUVASI DÜZENLENDİ

Ankara'da yapılan 23 Nisan Çocuk Bayramı etkinlikleri içinde okul öncesi 5-6 yaş grubu çocukları arasında satranc turnuvası düzenlendi.

Okullarda yapılmakta olan satranç turnuvalarını örnek alan Oluşum Çocuk Evi ilk defa bu tür bir etkinliğin olusmasını sağladı.

Ankaranın çesitli kreşlerinden gelen 37 çocuğun katıldığı turnuvanın organizasyonunu milli satrancculardan Ali İpek ve Nilüfer Pek gerçeklestirdi. Turnuva, puanlama esasına göre yapıldı ve 7 saat sürdü. Bütün katılanlara birer katılım belgesinin verildiği bu turnuvada ödüller aşağıdaki sekilde dağıtıldı.
Birincilik Madalyası: Ali Can Duyguluer (İlk Işık Kreş)
İkincilik Madalyası: İlter Elifer (Liz Teyze Kreş)
Üçüncülük Madalyası: Mehmet Dikmen (Oluşum Kreş)

Sampiyonluk maçının sonu. Ali Can Duyguluer 5 puanla birincilik derecesini alıyor.

Ödül Töreni
Soldan Saga: Kerem Ali Tuncer İlter Elifer (İkincilik) Ali Can Duyguluer (Birincilik) Mehmet Dikmen (Üçüncülük) Boran Kılıç

DİLİMİZ

İNSANLAR KONUŞARAK ANLAŞIRLAR. KONUŞMA ORGANIMIZ DİLDİR. HERKESİN TATLI SÖZ SÖYLEDİĞİ GİBİ KÖTÜ SÖZ SÖYLEDİĞİ DE OLUR. DÜŞÜNÜN BİR KEZ İNSANLARI AĞLATMAK, KIRMAK ÜZMEK Mİ DAHA İYİ, YOKSA GÖNLÜNÜ ALIP TATLI TATLI KONUŞMAK MI DAHA İYİ?

ÖRNEĞİN, BİR TERZİ BİR ELBİSEYİ ON GÜNDE DİKMESİ GEREKİYOR. AMA BAZI NEDENLERDEN DOLAYI DİKEMİYOR. MÜŞTERİSİ BU DURUMA ÇOK KIZIYOR, BAĞIRIP ÇAĞIRIYOR. HALBUKİ MÜŞTERİSİ BU DURUMDA "OLABİLİR, TAMAM" DİYEBİLİRDİ.

DÜNYADA BÖYLE GÜZEL GÜZEL KONUŞMAK YARKEN, NİYE KÖTÜ SÖZ SÖYLEYELİM, NİYE KALPLERİ KIRALIM, NİYE DÜŞÜNCELERİMİZİ KÖTÜ SÖZLERLE İFADE EDELİM?

NİYE? NİYE?

IŞIL BULUT

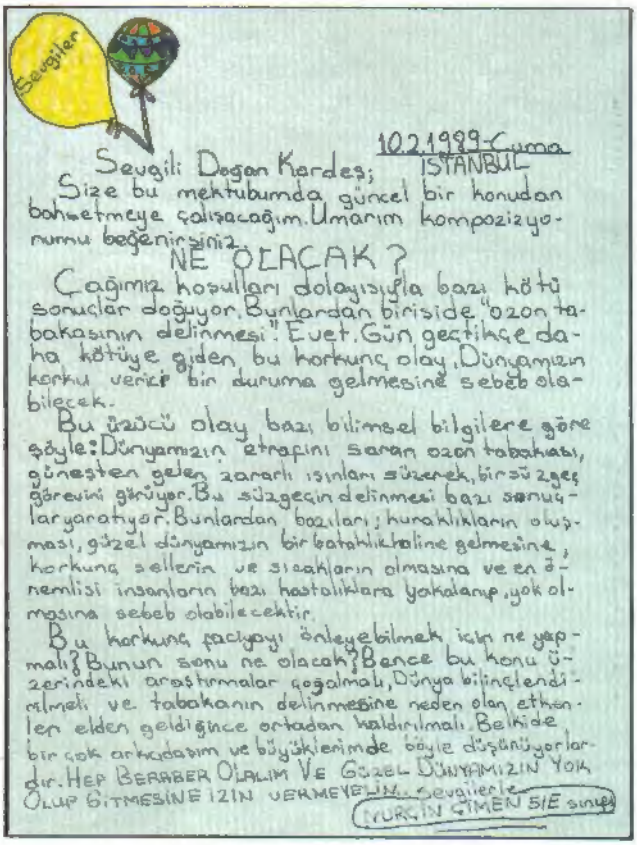

Doğan Kardeş'i

YARATANLAR

YALÇIN EMİROĞLU

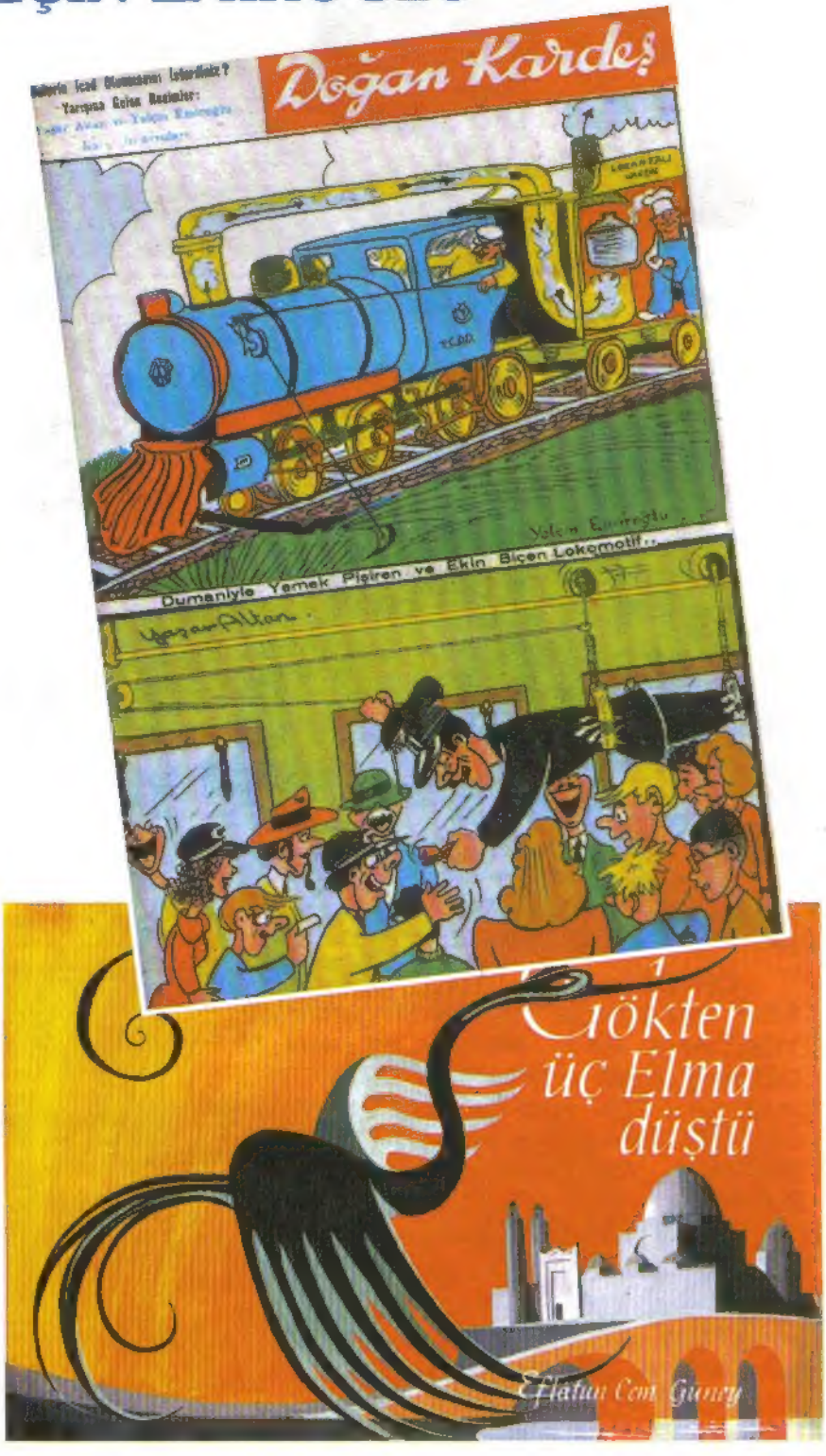

"Şimdi", diyordu annem, "bir pazaryeri resmi yapın, satıcının kolları sıvalı olsun, tezgâhının üstünde de bir alay meyveler. Yaşlı bir kadın,torunları ile alışverişe çıkmış olsun, kedi de olsun bir tane..."

Benden iki yaş büyük olan kız kardeşim Selma ile biz harıl harıl annemizin vermiş olduğu bu resim ödevini yapmaya koyulurduk. Selma çok güzel çizerdi. Öyle güzel çizerdi ki ben çok kere kalemi kâğıdı bir kenara bırakır, onun yaptıklarını seyre koyulurdum. Çoğunlukla resim ödevlerimi, bu seyir işine çok zaman kalması için alelacele yapar, şişirirdim. Bizden hayli büyük olan Tarık Ağabeyimiz yaptığımız bu resim ödevlerine ödüller vererek bizleri yüreklendirirdi.

Sonra bir gün kız kardeşimi elinden tutup, İstanbul'a, Cemal Nadir Amcaya götürdüler; yaptığı resimleri göstermek için. Cemal Nadir Amca Türkiye'nin en büyük karikatür ustalarından biri idi. Bütün çalışkan öğrencilere yaptığı gibi, onun da elinden tuttu. Sonunda Selma kardeşim, Selma Emiroğlu Abla oldu çıktı. Ablam Doğan Kardeş çocuk dergisinde kapak ve Kara Kedi Çetesi maceralarını çizmeye başlamıştı.

Doğan Kardeş'te ilk çizgimin basılması bir yarışma nedeniyle gerçekleşti. "Keşifler İcatlar" ismi altında açılan bu yarışmaya uykucu öğrencileri yatağından kaldıran bir icatla katılarak birinci olmuş, bir de kitap kazanmıştım. Ablam beni bir gün Vedat Tör Amcaya götürdü. Yaptığım resimleri gösterdi. O gün beni derginin iç sahifesinde "Boğanın Serüvenleri" ve "Bir Varmış Bir Yokmuş" isimli iki resimli roman yapmam için görevlendirdiler. Daha sonraları Doğan Kardeş yayınlarından çocuk kitaplarına ait kapak ve iç resimlerini yapmaya başladım. 35 tane kitap kapağı yaptım.. Bazıları dış ülkelerde-

ki çocuk kitapları sergisine katıldı. Tabii daha fazla da iç resimlerini çizdim. Renkli çalışmak daha hoşuma gidiyordu. Yaptığım çalışmaları Doğan Kardeş'in Kuledibi'ndeki merkezine götürdüğümde Vedat Nedim Tör beni odasına kabul eder, güzel sanatlarla ilgili konuşmalar yapar, güzel resimlerle bezeli kitaplar, Türk folklorundan derlenmiş eserler gösterir, açıklamalar yapardı. Müzeyi andıran bu odada, Eflatun Cem Güney, Ruhi Su, Bedri Rahmi Eyüboğlu gibi ülkemizin çok kıymetli edebiyatçı, müzisyen ve ressamlarını tanıma fırsatı bulmuştum. Doğan Kardeş dergisi ülkenin başarılı çocuklarının toplandığı bir odak oluşturmuştu. Doğan Kardeş müsamerelerinde İdil Biret, Suna Kan, Mustafa Eremektar, Altan Erbulak,SelmaEmiroğlu, Güngör Kabakçıoğlu, Yıldız Alpar ve daha birçok sanatçı kardeş bir araya geliyordu. Böylece farklı sanat olaylarını kardeşlerimiz yakından yaşıyorlardı.

Şimdi ne mi yapıyorum! İstanbul Teknik Üniversitesi'ni bitirip mimar oldum.Mimarlık Fakültesin'de 27 yıl öğretim görevlisi olarak çalışırken opera ve tiyatro dekorları yaptım. Atatürk Kültür Merkezi'nde Doğan Kardeş çocuk kitap kapaklarından oluşan bir de afiş sergisi açtım. Yani, sizin anlayacağınız fırça ve kalem elimden hiç düşmedi.

Doğan Kardeş'in yeniden çıkmaya başladığını duyunca çok sevindim. Hepinizin gözlerinizden öperim. Sağlıcakla kalın.

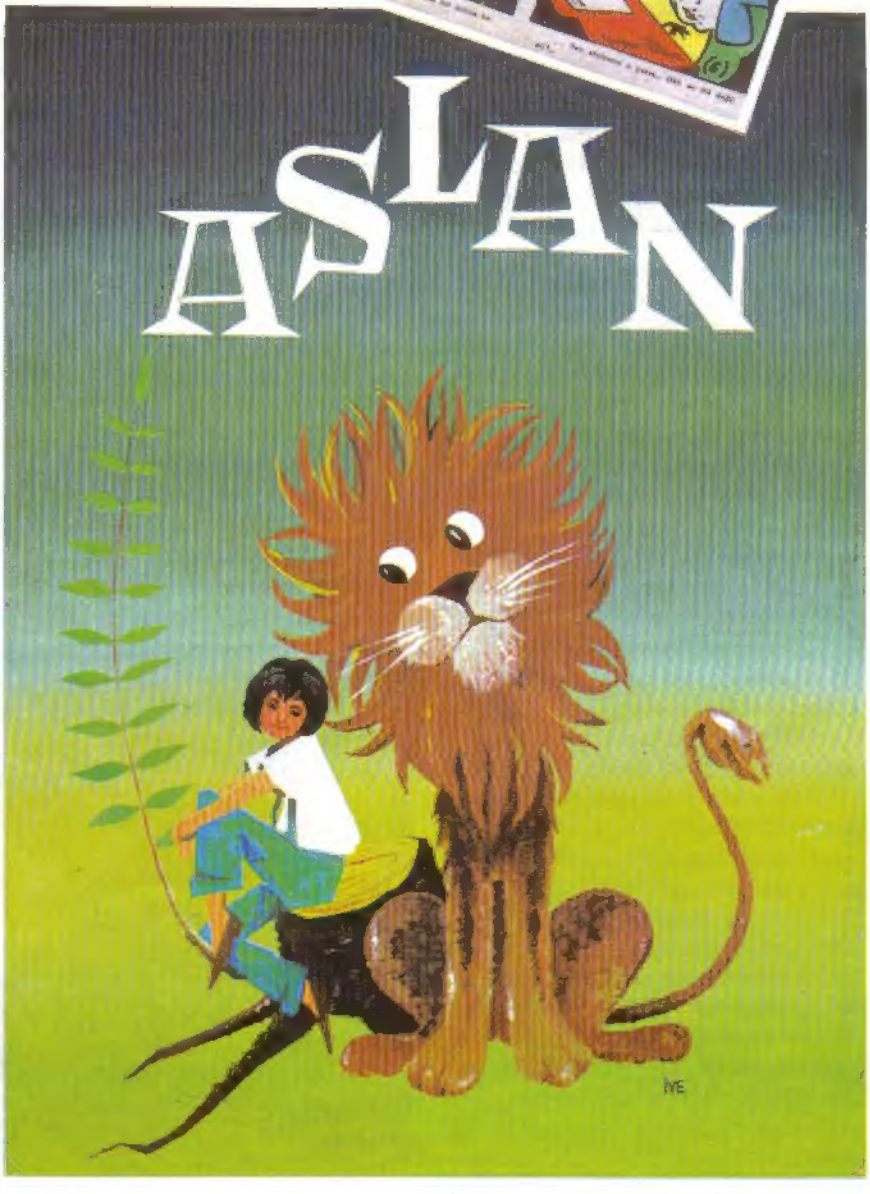

HABERLER

ÇOCUK SEVGİSİNİN GETİRDİĞİ ÖDÜL

Resimlerinde çocuk ve barış temalarını işleyen Türk ressamı Can Göknil, Birleşmiş Milletler Dünya Çocuk Günü Komitesi'nin "Altın Balon" ödülünü kazandı.

CAN GÖKNİL ANLATIYOR...

Biz eskiden New York' ta yaşardık. Birleşmiş Milletler Merkezi'nin karşısındaki binanın 21. katında çalışırdım. Burası bir yayınevi'ydi. Sinema dergileri çıkaran bölümde sayfa düzenlemesi yaparak hayatımı kazanırdım. Üniversiteden yeni mezun olmuştum. Haftada 135 dolar elime geçiyordu. İşe otobüsle gelip gidiyordum. Her sabah Birleşmiş Milletler Durağın'da otobüsten indiğimde simsiyah arabaların içinde oturan delegelerin Birleşmiş Milletler Merkezi'ne girişini izlerdim. Yıllar sonra aynı durakta otobüsten inip, Birleşmiş Milletler Merkezi'nde dünya çocukları tarafından karşılanıp, bir "Altın Balon" ile ödüllendirileceğim hiç aklıma gelmemişti!

Sanat dalında çocuklara yaptığım hizmetlerden dolayı bu ödülü kazandım. Belki bazılarını bilirsiniz, yirmiye yakın çocuk kitabı yazdım ve resimledim. Çocuklar için resim yapmak çok hoşuma gidiyor. Ülkemizdeki çocukların yanı sıra yurtdışındaki Türk çocuklarıyla da ilgileniyorum. Onlara öz kültürümüzü içeren kitaplar resimliyorum. Yabancı arkadaşlarına Türkiye'yi anlatmak istediklerinde gösterebilecekleri resimli kitapları olmalı diye düşünüyorum. Değişik kültürlerden gelen çocuklar birbirlerini tanıdıkça arkadaşlık kurabilirler. Arkadaşlık sevgi gerektirir. Birbirini seven çocuklar barışçı toplumların temelidir. "Altın Balon" ödülünü aldığımda, bu düşüncelerimi dile getiren bir konuşma ile çocuklara teşekkür ettim; çalışmalarımı değerlendirip bana bir barış ödülü verdikleri için.

Yıl boyunca delegelerin toplandığı Birleşmiş Milletler toplantı salonu 23 Nisan, Pazar günü, 120 ülkeden gelen çocuklarla dolup taşıyordu. Çoğu milli giysileri ile gelmiş bu şenliğe. Şarkılar söyleyerek törene başladılar. Daha sonra çocuk olarak dünya barışına nasıl katkıda bulunabileceklerini tartıştılar. Örneğin İsrailli bir çocuk, okuldaki arkadaşları ile Arap çocuklarla mektuplaştıklarını anlattı. Diğerleri, fazla oyuncaklarını fakir çocuklara verdiklerinden, bakımevlerindeki kimsesiz ihtiyarları ziyaret ederek onlarla arkadaşlık ettiklerinden söz ettiler. Dünya Çocuk Günü'nde barış ve arkadaşlık temasını işleyen projeler ve resimler sergilediler. Müzik ve halk dansları ile hepimizi neşelendirdiler.

Biliyorsunuz, Dünya Çocuk Günü'nün ortaya çıkmasına New York'ta yaşayan bir Türk çocuk neden oldu. Funda Karagözler, çocukların dünya barışına katkıda bulanabileceklerini, onların seslerini duyurabilecekleri bir çocuk gününe gereksinimleri olduğunu vurgulamış bir ev ödevinde. 23 Nisan Çocuk Bayramı'nı da örnek göstermiş. Böylece, büyüklerinin de yardımı ile ilk Dünya Çocuk Günü kutlamasını 1986 yılında gerçekleştirmişler. Funda Karagözler'i de şeref başkanı seçmişler.

O akşam Amerikan televizyonunun bülteninde yaşadığım heyecan dolu günü tekrar izleme olanağını buldum. Otel odamın renkli televizyonundan izlediğim konuşmacı 23 Nisan'da Dünya Çocuk Günü'nün Birleşmiş Milletler Merkezi'nde kutlandığını, dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen çocukların o gün delegelerin yerlerini aldıklarını, ancak dünya sorunlarına gerçek bir çözüm getirmediklerini söyledi. İşte o anda tepem attı. Çocuklarımızdan ne kadar da çok şey bekliyoruz? Kendi yarattığımız sorunları çocuklarımızın çözümlemesini nasıl bekleyebiliriz? Onların yardım etmek istemeleri ve böyle bir günü gerçekleştirebilmeleri yeter de artar bile!

Dünya Çocuk Günü Vakfı'nı çocuklara olan güven ve inancından dolayı kutluyor, Dünya Çocuk Günü'nün önümüzdeki yıllarda da gerçekleşmesini diliyorum.

SANATÇIMIZI TANIYALIM

Bu yıl Dünya Çocuk Günü Vakfı tarafından verilen "Altın Balon" ödülünü kazanan ressam-grafiker Can Göknil, İstanbul Arnavutköy Kız Koleji'ni ve New York Üniversitesi Yüksek Resim Bölümü'nü bitirdikten sonra, bir süre Amerika'da grafiker olarak görev yaptı. 1974 yılından itibaren 20 tane çocuk kitabı resimledi. 1988'de Hollanda'da Çocuk ve Gençlik Kitapları Kurulu'nun "Jenny Smelik" çizer ödülünü "Kurtçuğun Hayvan Bilmeceleri" adlı çizimleriyle kazandı. Ayrıca Cenevre Üniversitesi'nin düzenlediği bir yarışmada "Küçük Olmak" adlı kitabıyla 5. oldu. Büyükler için de resim yapan Can Göknil'in yurtiçinde ve yurtdışındaki sergilerinin yanı sıra müze ve özel koleksiyonlarda da eserleri bulunmaktadır

"ALTIN BALON" ÖDÜLÜNÜ KİMLER KAZANDI?

Dünya Çocuk Günü ilk kez 4 Nisan 1986'da, çocukların da bulunduğu bir komite tarafından, Birleşmiş Milletler salonlarında kutlandı. Daha sonraki yıllarda ise, geçmişten günümüze doğru, çocuklar için yapmış oldukları yararlı çalışmalardan ötürü, bilim adamlarına, sanatçılara ve yazarlara "Altın Balon" ödülü dağıtıldı. Bu ödülü alan kişiler şunlar:

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu Genel Müdürü **JAMES GRANT,** dünya liderleri arasında, çocuklar yararına güçlü ve olumlu ilişkiler kurmak için çaba gösterdi. Kısa ama değerli hayatı boyunca SSCB ile ABD arasında barış ilişkilerinin kurulması için mücadele eden **SAMANTHA SMITH,** çocuk olmasına rağmen, büyük işler başardı. UNICEF'in iyi niyet elçisi ve aynı zamanda müzisyen olan **HARRY BELAFONTE,** güzel müziği ile olduğu kadar, daha iyi bir dünya için yaptığı çalışmalarla da çocukları sevindirdi. Bu sayımızda öyküsü yer alan "Küçük Prens" adlı kitabıyla bütün dünya çocuklarına seslenmiş olan Fransız yazar **ANTOINE DE SAINT EXUPERY,** hayata çocukların gözüyle bakıldığında, yaşamın ne kadar güzel olduğunu kitabında dile getirdi **Dr. JONASALK** ise çocuk felci aşısını bularak, milyonlarca çocuğu sakat kalmaktan kurtardı. Yazar ve öğretmen olan **HELLEN KELLER** ise özürlü çocuklar konusunda yaptığı çalışmalarla bütün dünyaya kendini tanıttı.

Bu yılki "Altın Balon" ödülünü almaya hak kazananlar, çocuk ve barış konusunu büyük boyutlarda ele aldılar. Örneğin: Bebek ve Bebek Sağlığı kitabıyla ödüle layık görülen BENJAMIN SPOCK, dünyanın kurtuluşunu savaşların kaldırılmasında görmüştür. Yazarın kitabı 39 dile çevrilmiş ve 39 milyon satmıştır. Yazılarıyla ve televizyon programlarıyla silahların oyuncak olarak satışına tepki göstermiş, çocuk ve gençlerin ilerleyebilmeleri için barışı aramalarını önermiştir. Endonezyalı psikolog SETO MULYADI, kitap ve şarkılarıyla çocuklara sevgi ve barışı aşılamış, kendi kuklalarıyla onlara hikâyeler anlatmıştır. Barış eğitimi dersinin ilkokul ve kolej müfredatına girmesini sağlayan BETTY A. BEARDON, Kolombiya Üniversitesi Eğitim Koleji barış eğitimi öğretmenidir. Sanat dalında çocuklara yaptığı hizmetlerden ötürü ödüllendirilen Türk çizeri CAN GÖKNİL ise resim sanatını çocuklara aşılamak için çaba göstermiştir. Arkadaşlık ve barış konusunu işleyerek, kendi kültürünü yabancı çocuklara aktarmaktaki başarısını, çevre ve doğaya dönük çalışmalarında da göstermiştir

Şimdi onların da bir annesi var

Röportaj

Yasemin Kumral, kimsesiz kardeşlerimize kucak açtığı okulunda..

Bir Pazar günü televizyonda sanatçı bir anne gözleri dolu dolu, duygulu bir sesle kimsesiz kardeşlerimize seslendi: "Siz yetiştirme yurdundaki çocuklar, unutmayın, artık sizin de bir anneniz var! Sıkıntılı ve zor zamanlarınızda, nerede olursanız olun, şu adrese başvurun! Özel Ahmet Şimşek Lisesi - Kartal"

Yalın, kısa ama umut dolu bir sesti bu

Uzun süredir seslenmek istediğimiz kimsesiz kardeşlerimize, dergimizde bir sayfa ayırmanın sevinciyle, Özel Ahmet Şimşek Lisesi Sanat Danışmanı Yasemin Kumral Şimşek ile görüştük. Sayın Şimşek'ten, "Artık sizin de bir anneniz var" sözlerini açıklamasını istedik. Bize verdiği yanıt şu oldu

"Geçen yıldan beri, okulumuzun ilk öğretim bölümünden başlayarak öğrenimini yükseneceğim, kimsesiz çocukları bulmak için araştırma yapıyordum. Sonunda kimsesiz çocuk yurdunun müdürleriyle görüştüm. Fakat bundan bir sonuç çıkmadı. Düşündüm, ya zamanları yoktu ya da aradığımız nitelikte çocuk yoktu. Çünkü bizim aradığımız çocukların hem hayatta bir tek koruyucusu olmayacak, hem de zeki olacak

Bu yıl doğrudan doğruya Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne başvurdum. Ancak yarı yıl tatilinde cevap geldi. İstanbul'daki tüm okullarda araştırma yapmışlar; Üsküdar, Yakacık, Küçükyalı yetiştirme yurtlarından toplam otuz kişi, bizim açtığımız sınava girdi ve beşi kız üçü erkek olmak üzere sekiz kişi kazandı. Uzman öğretmenlerimizden oluşan kurul, titizlikle bu sınavı değerlendirdiler. Şimdi bu çocuklar okulumuzda eğitim görüyor. Ben ölünceye kadar bu çocuklar benim çocuklarım. Çocuklarımız çağdaş bir eğitimden geçiyor. Buradan mezun olduklarında iyi bir İngilizceye sahip olacaklar, bilgisayar ve daktilo kullanmasını bilecekler, araba ehliyetleri ellerine verilecek. Halen spor ve sanat faaliyetleriyle de sosyal yanlarını güçlendiriyoruz. Yüksek öğrenimlerini tamamlayınca, kendi iş alanlarımızda çalışabilirler. Yani onlar için ileride iş bulma diye bir problem olmayacak. Dostluğumuz, kardeşliğimiz yalnız okul içinde değil okul dışında da sürüyor. Gittikçe arttıracağımız kontenjanla kimsesiz çocuklarımıza kucak açmaya devam edeceğiz ve benim çok sayıda çocuğum olacak. Aslında benim dünyaya getirdiğim üç çocuğum var. Ama ben buradaki kimsesiz çocuklarımı da unutmuyor ve soruldu-

ğunda "Onbir çocuğum var" diyorum. Çocuklarımın sayısının artmasından büyük mutluluk duyuyorum. Ben Doğan Kardeş okurlarına ayrıca seslenmek isterim. Her insan kendi olanakları içinde yardım edebilir. Ama bu bir yaşam biçimini ve bir dünya görüşünü gerektirir. Biz kısıtlı da olsa maddi yardımda bulunuruz. Çeşitli kuruluşlar da bunu yapabilir. Ama siz çocukların bu kimsesiz kardeşlerinize vereceğiniz çok şey var!"

Yasemin Kumral Şimşek'in odasından çıkarken, tek düşüncemiz şuydu: Zeki olsun olmasın, kimsesiz kardeşlerimize nasıl ulaşıp, onları kucaklarız. Bu sorunun yanıtını siz küçük kardeşlerimize ve tüm duyarlı büyüklerimize bırakarak, önerilerinizi bekliyoruz

POLONYALI KUKLALARI ÇOK SEVDİK...

Yapı Kredi Gençlik Festivali'nde Polonya Arlekin Kukla Tiyatrosu'nu çocuklar da, büyükler de keyifle izledi.

Uluslararası Yapı Kredi Gençlik Festivali 9-20 Mayıs tarihinde İstanbul'da kutlandı. Festivale Avusturya, Macaristan, Polonya ve Yunanistan'dan çeşitli sanatçılar gelerek, hem becerilerini sergilediler, hem de kültür alışverişi için iyi bir ortam bulmuş oldular

Bu festivalde siz küçük kardeşlerimiz için de, çeşitli kukla oyunları sergilendi Biz, sizler için Polonya Arlekin Kukla Tiyatrosu'nu izledik. Arlekin Kukla Tiyatrosu 1948'de kurulmuş. 1949 yılında ise gösterdiği başarıdan ötürü bir kamu kuruluşu statüsü kazanmış

Bir Noel kuklası olan Geleneksel Noel kukla oyunu, bu festivalde zevkle izlendi. Oyun Türkçe olmamasına rağmen, büyük bir ilgi gördü. At hırsızlarının kendi köylüsüne, çalınan atları satmasını konu edinen oyunda, ölüm, cadı, melek, şeytan, kral ve buna benzer küçük kuklaların yanı sıra, ayı, at, leylek, keçi maskeli oyuncular, zaman zaman seyirciler arasına karışarak, oyunlarına izleyicileri de kattı Küçük kardeşlerimizin ve büyüklerin zevkle izlediği oyunu Henryk Ochmanski yönetti

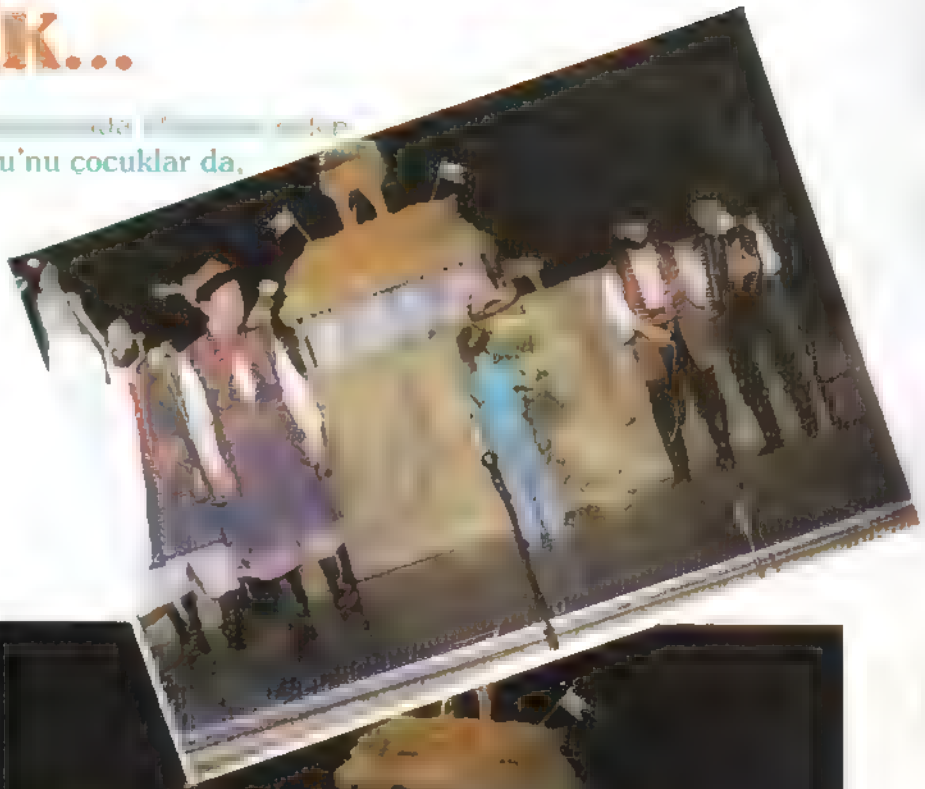

BİZİ YAŞATAN DOĞA

Tarama
BlackBishop

ALTIN MAYMUN

S[illegible] cak Çin'de rastlayabileceğimiz "Altın Maymunlar". Hemen herkes tarafından tanınan ve sevilen "buyuk pandalar"dan hiç de az değıl, üstelik altın maymunlar en az pandalar kadar değerli hayvanlar.

Altın maymunlar, yabanıl yaşam kaynakları yonünden bir haylı zengın [illegible] yaşarlar. Bütün vucutlarını kaplayan [illegible] muşacık ve altın rengındeki kurkleri çok kıymetlidir, özellikle erkek altın maymunların şırtındakı uzun, altın sarısı saçların boyu, bazılarında yarım metreyi bulur. Geçmişte Çin'de saray çevresi ve soylu aileler tarafından giyim eşyası yapımında bu kurkler pek sık kullanılmıştır. Kürkleri dışında en belirgin ozellikleri, minicik ve kalkık bir buruna, özellikle yukarıya kalkık burun deliklerine, yusyuvarlak bir kafaya ve kuçücük kulaklara sahip olmalarıdır. Mavıye çalan yuzleri ve altın kırmızısı boyunlarıyla gerçekten çok şirin ve eşine guç rastlanır hayvanlardır.

Altın maymunlar [illegible] 1500-4000 metre [illegible] açık arazilerde yaşamlarını surdürürler. Barın[illegible] yapraklı ağaç[illegible] sık orm[illegible]lardır [illegible] ağaçlardan aşağıya [illegible]nerler. Ark[illegible] çın son derece [illegible] tırmanmada çok be[illegible] ve ellerıyle ayakların[illegible] kullanabilirler. B[illegible] hareket[illegible] ve za[illegible] kazanır. Ağaçlardan ağaçlara [illegible] atlıyor[illegible]larsa bu mesafeyi de aşabilirler.

Birbirlerine Çok Düşkündürler

Genellikle kalabalık gruplar halinde yaşamaktan hoşlanırlar, bazen bu grupların içinde yuzden fazla maymun bulunur. Çoğunluk[illegible] grupların her birinde en güçlü ve en yaşlı (tecrubeli) olan maymun liderdir ve diğerleri ona itaat eder. Tipik gezgin (göçebe) bir yaşam suren altın maymunların gun içinde en aktif oldukları saatler sabahları ve akşamlardır. Grup içinde be[illegible] disiplin altında yaşarlar ve birbirlerine çok bağlıdırlar. İçlerinden biri [illegible]nacak olursa diğerleri onu kurtarmak için sıkı bir mucadeleye girişebilirler.

Altın maymunlar yaprakları[illegible] dalları, kiraz ve ağaççileği gibi zar[illegible] buksuz meyveleri [illegible]yerek bes[illegible]. Hayvanat bahçesinde ise bu hay[illegible]ra az miktarda mısır ekmeğ[illegible] yanında dut, soğut ve karaağaç yapraklarıda verilir. Üç [illegible]tre[illegible] a[illegible]bilen bir mideye

sahip olan altın maymunlar son derece iştahlı hayvanlardır; ancak çok fazla beslenmeleri özellikle aşırı miktarda taneli besini bir defada yemeleri hayatlarını tehlikeye sokabilir. Altın maymunların hayvanbahçelerinin ilgisini çekmesi 1869 yılına rastlamaktadır. [illegible] yıllarda daha da artmış [illegible] zamanında altın maymunlar Çin'deki bazı hayvanat bahçelerinde insanlara gösterilmeye başlanmıştı. Hatta Çinliler tarafından yabancı ülkelerdeki hayvanat bahçelerine ödünç verilmişlerdir. Beijing Hayvanat Bahçesi'nde 1956 yılından bu yana altın maymunlar yetiştirilmektedir.

[illegible]le Bağları Çok Güçludur

Geçen yıllarla birlikte bu hayvan türün gelişimi ve beslenmesi konularında da epey ilerleme kaydedilmiştir. Özellikle aile kurma ve yavrulama dönemlerinde, bunlara büyük özen gösterilmektedir. Maymunların aile kurmalarına ve kendi yuvalarında yaşamalarına olanak tanınmakta ve sürekli olarak yaşantıları gözlenmektedir.

Anne baba altın maymunlar yavrularına çok düşkündürler. Çok uzun süre onları kollarında taşırlar. Yavru altın maymun yerde oynamak istediğinde anne maymun daima onu kuyruğundan tutarak denetim altına alır. Böylece herhangi bir kargaşa durumunda yavrusunu hemen yukarıya çekecek ve bağrına basabilecektir. Böyle bir durumda baba maymun, ailenin reisi sıfatıyla her türlü tehlikeyi karşılamaya hazır bir şekilde dimdik durur. Fakat küçük maymun bunların hiçbirini umursamaz, o sadece annesinin kollarından kurtulmayı ve oyununu sürdürmeyi düşünmektedir. Soğuk havalarda veya dinlenme saatlerinde anne-baba altın maymunlar küçük yavrularını aralarına alarak ısıtırlar. Havalar ısındığında aile yine bir arada oyunlar oynar. Birbirlerini kaşımak veya birbirlerinin saçlarını taramak başlıca eğlenceleridir. Küçük maymunlar daima yaramaz ve kıpır kıpırdırlar. Onları kâh [illegible] dururken, kâh büyük maymunların sırtına atlarken ve çoğu zaman da [illegible] çok sevimli [illegible] girerken görebilmek mümkündür.

Uzay Ansiklopedisi

GEZEGENLERE YOLCULUK

Yazan: Tarık GÜNERSEL
Çizen: Kemal AYDABOL

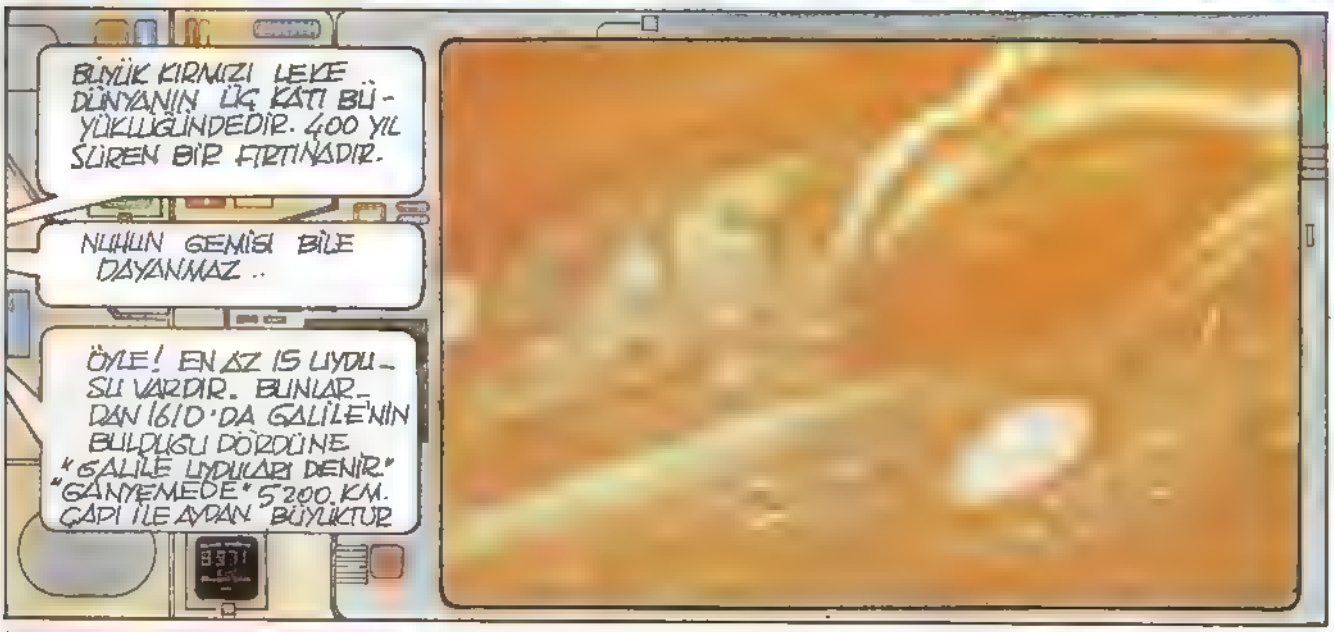

EVET ÇOCUKLAR. BU DA ALTI HALKALI İLE SATÜRN. SATÜRN'E GÜZELLİĞİNDEN ÖTÜRÜ "GÜNEŞ SİSTEMİNİN MÜCEVHERİ" DENİR
DESENİZE UZAYIN KASKÇI ELMASI!
SATÜRN SUDAN HAFİFTİR. YANİ ONU ALACAK BİR KAP OLSA YÜZER..
GERÇEKTEN İNANILIR GİBİ DEĞİL.
EVET. AYRICA GÜNEŞTEN ALDIĞINDAN FAZLA ISI VERİR..
O NASIL OLUYOR?
İÇİ HÂLÂ EPEY SICAK DEMEK. RÜZGÂRLAR İSE SAATTE 1800 K/M. HIZA ERİŞİR
UÇAĞA GEREK YOK YANİ.
EVET. İNSAN UÇUVERİR ZATEN.

PEKİ SATÜRN'ÜN HALKALARI NEREDEN ÇIKMIŞ?
GÖRÜŞLERDEN BİRİ ŞU. VAKTİYLE 1 VEYA BİRKAÇ UYDUSU VARKEN BUNLAR GEZEGENE YAKLAŞIP, PARÇALANMIŞ. BU HALKALAR MEYDANA GELMİŞ.
SATÜRN'ÜN EN TUHAF UYDUSU "HYDERİON" ISIRILMIŞ BİR HAMBURGER GİBİ DEĞİL Mİ?
BUNLARDA URANÜS'ÜN BİLİNEN 9 HALKASI. URANİN 52.000 KM. ÇAPI İLE 2. BÜYÜK GEZEGENDİR.
LİG İKİNCİSİ YANİ! ANTRENÖR DEĞİŞTİRMELİ!
UYDUSU "ŞİRON" SADECE 650 KM. ÇAPINDADIR. İSTANBUL İZMİR ARASINDAKİ MESAFEDEN BİRAZ FAZLA..

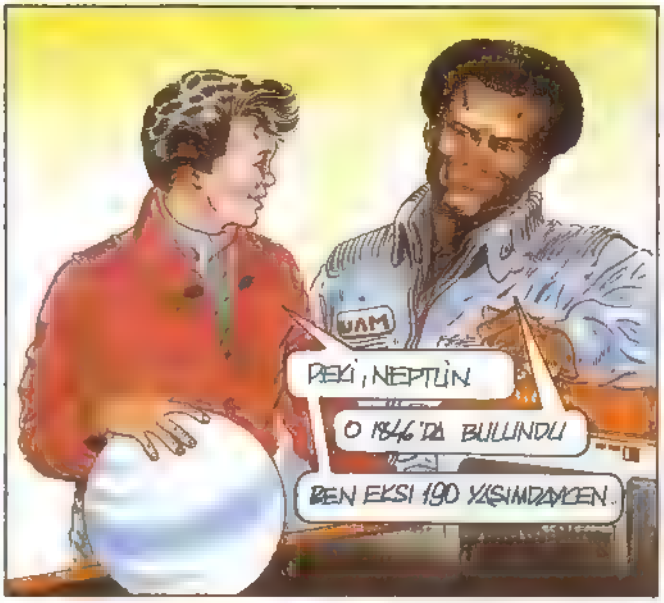
UAM
PEKİ, NEPTÜN
O 1846'DA BULUNDU
BEN EKSİ 190 YAŞINDAYKEN.

URANÜS'E PEK BENZER. BAZEN EN UZAK GEZEGEN OLUR. 1980'LERDEKİ GİBİ
NE KADAR ZAMANDA BİR?
UAM
HER 248 YILDA 20 YIL.

1 NEPTÜN YILINDA 68.000 NEPTÜN GÜNÜ VARDIR.
YENİ YIL HEDİYELERİ PAHALI OLMALI.

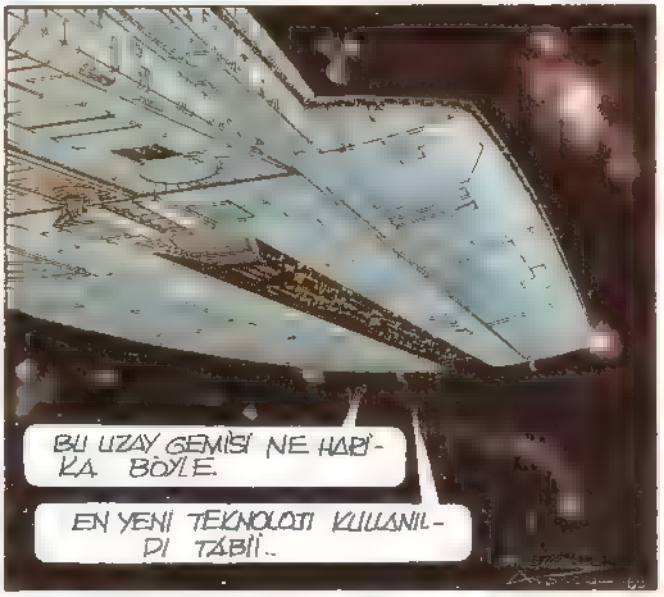
BU UZAY GEMİSİ NE HARİKA BÖYLE.
EN YENİ TEKNOLOJİ KULLANILDI TABİİ..

AH! SİFON BOZULDU
EYVAH! DÜNYAYA DÖNMELİYİZ.

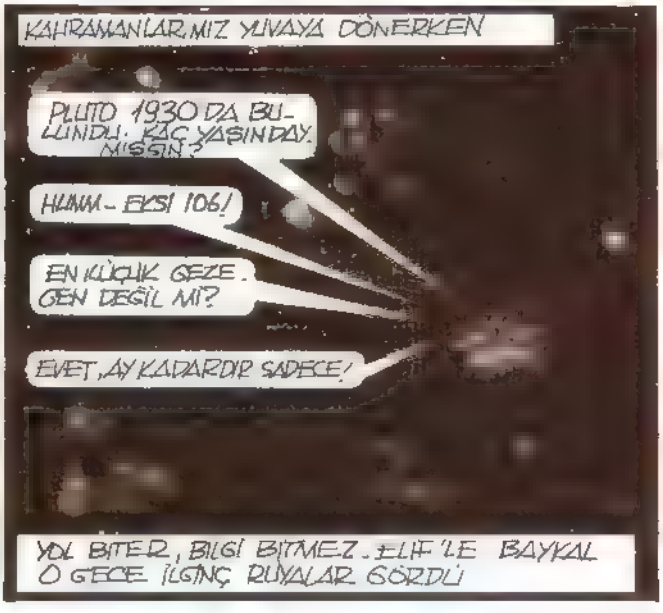
KAHRAMANLARIMIZ YUVAYA DÖNERKEN
PLUTO 1930 DA BULUNDU. KAÇ YAŞINDAYMIŞSIN?
HUMM - EKSİ 106!
EN KÜÇÜK GEZEGEN DEĞİL Mİ?
EVET, AY KADARDIR SADECE!
YOL BİTER, BİLGİ BİTMEZ. ELİF'LE BAYKAL O GECE İLGİNÇ RÜYALAR GÖRDÜ

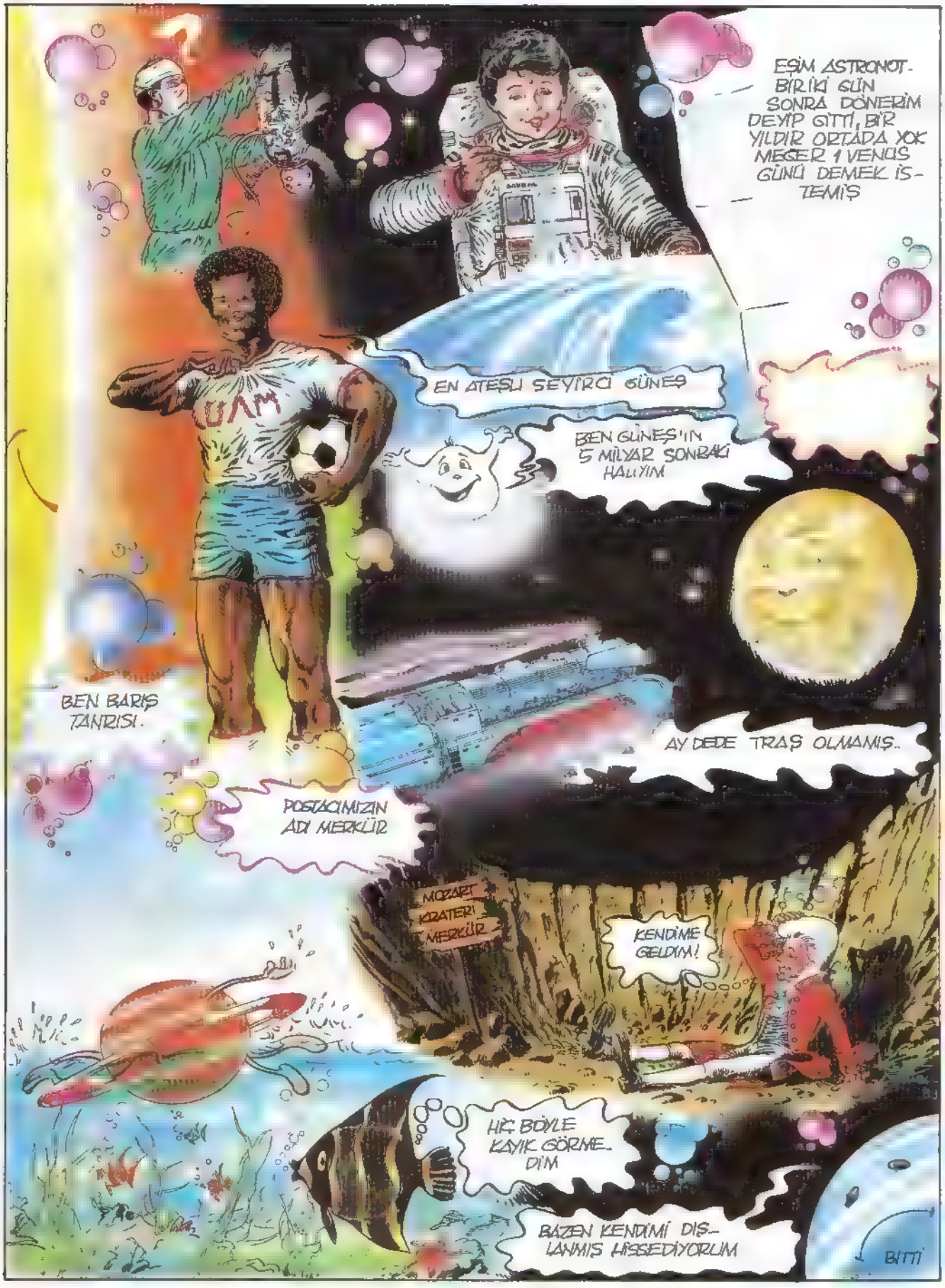
EŞİM ASTRONOT. BİRİKİ GÜN SONRA DÖNERİM DEYİP GİTTİ, BİR YILDIR ORTADA YOK. MEĞER 1 VENÜS GÜNÜ DEMEK İSTEMİŞ
EN ATEŞLİ SEYİRCİ GÜNEŞ
BEN GÜNEŞ'İN 5 MİLYAR SONRAKİ HALİYİM
BEN BARIŞ TANRISI.
POSTACIMIZIN ADI MERKÜR
AY DEDE TRAŞ OLMAMIŞ.
MOZART KRATERİ MERKÜR
KENDİME GELDİM!
HİÇ BÖYLE KAYIK GÖRMEDİM
BAZEN KENDİMİ DIŞLANMIŞ HİSSEDİYORUM
BİTTİ

BİLİM ve SAĞLIK

Atmosferde tehlike çanları...

Hiç TV haberlerinde kulağınıza çalındı, gazetelerde gözünüze çarptı mı? Belki de büyüklerimiz konuşurken duymuşsunuzdur Ozon tabakası delindi. Dünya tehlike içinde, güneş ışınları kanser yapacakmış..

Nedir ozon tabakası? Biliyorsunuz, dünya atmosferi çeşitli tabakalardan oluşur Bizim yaşadığımız, canlılar için en uygun tabakaya troposfer deniyor. Bu tabaka yukarıya doğru 11 km. uzunluğunda. Bundan sonrakı tabakanın adı stratosferdir. Uzunluğu ise 30 km kadardır. İşte ozon tabakası, atmosferin içindedir Bu tabaka, ozon gazından oluşur, dünyayı çepeçevre sarar ve kalınlığı ise ancak 2-3 milimetre kadardır

Sız bu kadar ince olduğuna bakmayın. Ozon tabakası büyük bir görev yapar. Ozon tabakası, güneşin canlılar için tehlikeli olan ultra-viyole (mor ötesi) denilen ışınlarını süzer. Bu ışınların yakıcı, öldürücü ve kanser gibi tehlikeli hastalıklar yapan etkisinden, insanları korur. Ultra viyole ışınlarından çok az bir bölümü, yüzde 2'si, ozon tabakasına rağmen dünya üzerine ulaşır. İyi ki ulaşır, bu sayede dünya üzerinde, biz canlılar için çok gerekli olan D vitamini nin oluşmasını sağlar. Ama, yüzde 2'lik bir ultraviyole ışını, bize yeterlidir Daha fazlası ise büyük tehlikeler yaratıyor

İşte, ozon tabakasının yırtılması ile, gereğinden çok fazla ultraviyole ışın dunyaya ulaşmaya başlayınca, alarm çanları çaldı ve bilim adamları hemen çareler aramaya başladı

Peki, bunca yıl sağlam durdu durdu da, ozon tabakası niçin bu yıllarda yırtıldı?

Yırtılmasının nedeni, biz insanlar. Çeşitli maddeleri karıştırarak elde ettiğimiz klor-flor-karbon adındaki gaz, göğe yükseliyor ve ozon tabakasını parçalıyor. Güneşin tehlikeli ışınları da bu yırtılan yerlerden doğrudan doğruya, biz canlıların üzerine düşüyor

Peki çare ne? Bilim adamları, çarenin ozonu yırtan bu klor-flor-karbon gazının kullanımının hemen ve derhal yasaklanması olduğunu haklı olarak belirtiyorlar. Yoksa delik giderek daha fazla büyüyecek ve önü alınmaz tehlikeler başgösterecek

Ozonu parçalayan bu gazın nereler de kullanıldığını biliyor musunuz?

Klor flor karbon gazı, annenizin, babanızın, belki de sizlerin kullandığı koku spreylerinde, böcek öldurucu fıs fıs ilaçlarında, babanızın traş köpüğünde, buzdolaplarında, yangın söndürücülerinde, havalandırma cihazlarında ve köpük kauçuk gibi maddelerde kullanılıyor

Dunyayı saran bu tehlike karşısında, ulkeler hemen toplandılar ve klor-flor-karbon gazının kullanılması, en azından kullanımın bugünden itibaren kısıtlanmaya başlanması ve giderek tamamen yasaklanması için karar aldılar Şimdi büyük şirketler, bu gazın yerine ozon tabakası için tehlike oluşturmayacak başka maddeler aramaya başladılar.

Atmosferdeki ozon yırtılması, şimdilik sadece Güney Kutbu üzerinde saptandı. Ancak, klor flor karbon gazını kullanmayı sürdürursek, yırtılma giderek buyüyecek ve insanların yoğun bulunduğu bölgeler de ultra-viyole ışınlarının etkisi altında kalacak. İşte o zaman Türkiye gibi diğer ülkelerde de deri kanserleri, gözlerde katarakt hastalıkları artacak Belki de bütün insanları çeşitli hastalıklara karşı koruyan vücudumuzun bağışıklık sistemi zarar görecek

Çocuklar, hepimize ozon tabakasını korumak için gorev duşuyor. Ne yapabiliriz dersiniz? Örneğin klor flor-karbonlu spreylerin ve böcek öldürücü fıs fıs ilaçlarının evlerimize alınmaması, girmemesi için dikkat edebiliriz. Anne-babalarımızı uyarabiliriz. Onlara,"Lütfen içinde ozon için tehlikeli gazdan bulunan hiçbir sprey almayın" diyebilirsiniz.

Değil mi?

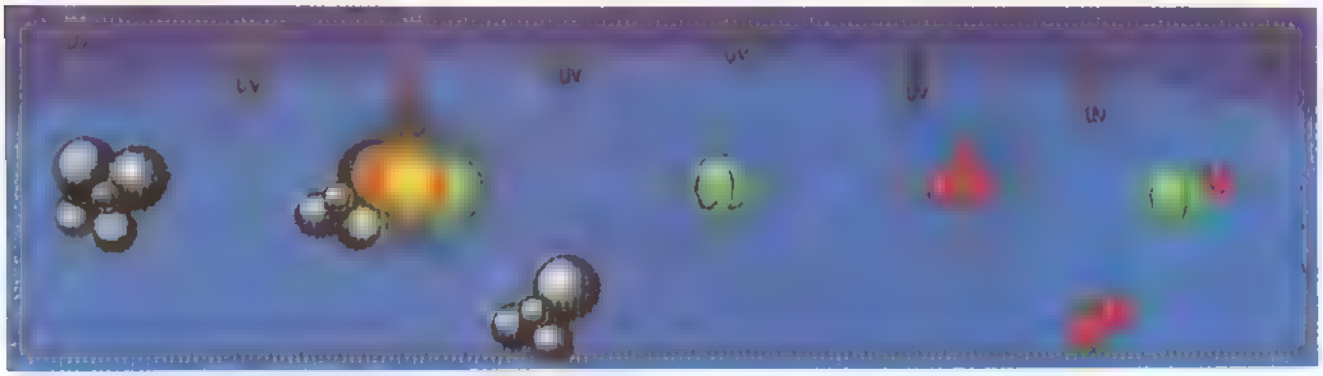

© 1987 Sally Bensusen

Bu şekil ozon deliğinin genişlemesini hızlandıran kimyasal tepkimeyi göstermektedir. Ultraviole ışınlar CFC (kloro-floro karbon) molekullerinin sıkı kimyasal bağlarını kırar, açığa çıkan klor atomu (Cl), ozon molekulu (O_3) ile birleşerek oksijen (O_2) ve klormonoksit (ClO) oluşturur.

Oksijen atomu tarafından ayrıştırılan klormonoksitten bir klor atomu ve oksijen açığa çıkar Boylece ozon delığını tahrip eden kimyasal tepkime (reaksiyon) zincıri yeniden başlar

DOLU DOLU ANADOLU

Ağlayan Kaya: NİOBE

Manisa Dağı eteklerinde, uzaktan bakıldığında kadın başına benzeyen bir kaya görünür. Gerçekte, boynu bükük, üzgün ifadeli bir kadın heykeli başını andırmaktadır. Zaman zaman göz oyuklarından yaşlar gelir, o zaman der ki yöre halkı: "Ahh, Niobe ana gene hatırladı büyük acısını!" Nedir bu taş kadının öyküsü. ?

Bir zamanlar Lydia Kralı Tantalos'un güzeller güzeli bir kızı varmış, adı Niobe imiş. Tanrıça Leto ile birlikte büyümüşler, arkadaşlık etmişler. Zamanı gelince her ikisi de evlenmiş. Niobe'nin tam 12 çocuğu olmuş, birbirinden güzel 6 kız, 6 oğlan. Letoyse Artemis'i ve Apollon'u doğurmuş, yani iki Tanrının anasıymış Leto.

Ama Niobe çok çocuk sahibi olmakla, büyük bir gurura kapılmış: "Ben daha şanslıyım, hep mutlu kalacağım. 12 çocuğum varken ölüm hepsini birden alamaz benden, hiç yalnız kalmam. İki çocuk da çocuk mu sayılır?" Hep böyle dermiş yersiz gururuyla. Oysa olumun gücünü hesaplayamamış Niobe, belki de Leto ile alay etmek hoşuna gitmiş.

Leto bunları duyunca çok üzülmüş. Ne de olsa Tanrı anası. Çağırmış çocukları Artemis ile Apollon'u. Niobe'den öç almalarını buyurmuş. Kendisine edilen hakareti anlatmış. Artemis ve Apollon müthiş öfkelenmişler annelerinin gururuyla oynanmasına ve çok da üzülmüşler annelerinin üzülmesine.

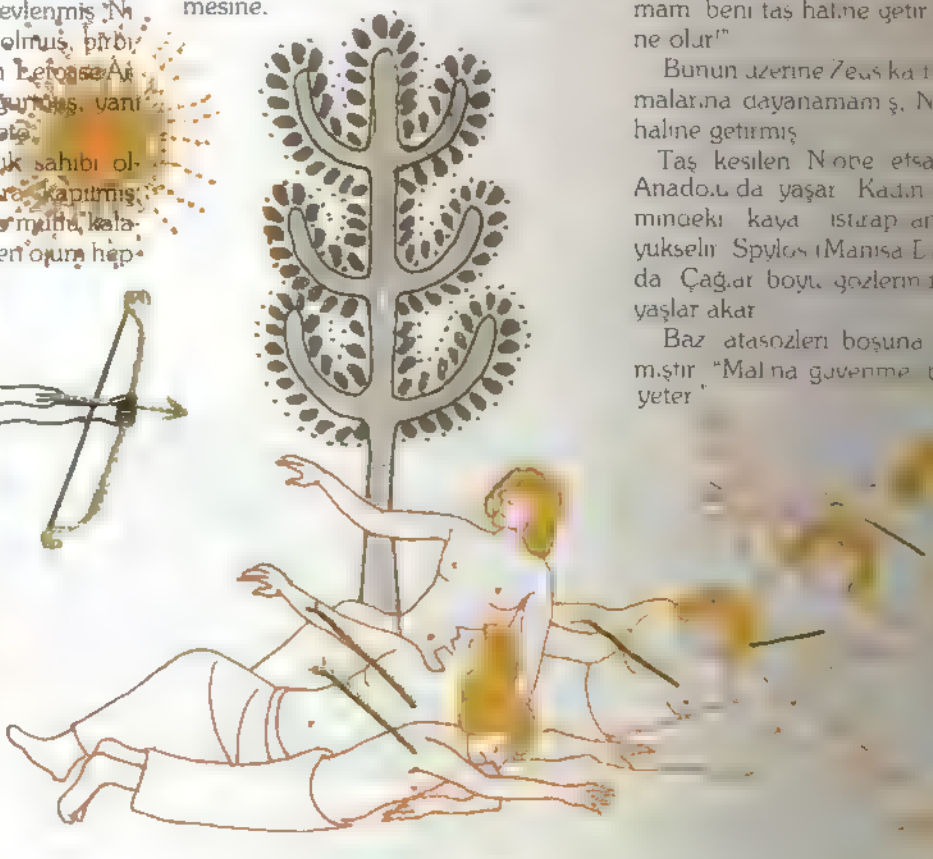

Gümüş yayını germiş Apollon ve Niobe'nin 6 oğlunun avlandığı daha gitmiş dosdoğru. Oklarıyla bir çırpıda yere sermiş 6 oğlanı. Işık Tanrısı olduğu için Apollon'ışını gündüz görmüş.

Acı haber hemen duyulmuş. Bir erkek kardeş'nin olduğunu duyan 6 kız kardeş doğru ölülerin olduğu dağa koşmuş. Ama dağa vardıklarında artık gece olmuş. O zaman da Av Tanrıçası Artemis görünmüş. Görünmez oklarıyla gecenin karanlığında kızlar vurmuş ve hepsini öldürmüş.

Talihsiz ana Niobe çılgına dönmüş, ölülerin başında saçını başını yolmuş. Hiç kimse ona yardım etmemiş, çünkü Artemis ve Apollon'un oklarından korkuyorlarmış. On gün ortada kalan ölüleri Tanrılar gömmüş.

Niobe'nin güvendiği 12 çocuk bir anda yok olmuş, acılar içinde zavallı bir anaymış artık. O kadar çok ağlamış, o kadar çok feryat etmiş ki, ninan gelip sesi çıkmaz olmuş. Gözyaşları akmaz olmuş, göz pınarları kurumuş sanki. Korkunç bir sessizlikte, dayanılmaz acısı yüreğinde kaskatı kesilmiş. Baştanrı Zeus'a yalvarmış: "Ben artık yaşayamam, bu acıya katlanamam, beni taş haline getir. Ulu Zeus ne olur!"

Bunun üzerine Zeus kadının yalvarmalarına dayanamamış, Niobe'yi taş haline getirmiş.

Taş kesilen Niobe efsanesi hâlâ Anadolu'da yaşar. Kadın yüzü biçimindeki kaya istirap anıtıdır. Yükselir Spylos (Manisa Dağı) dağında. Çağlar boyu gözlerinden şıp şıp yaşlar akar.

Bazı atasözleri boşuna söylenmemiştir: "Malına güvenme, bir kıvılcım yeter."

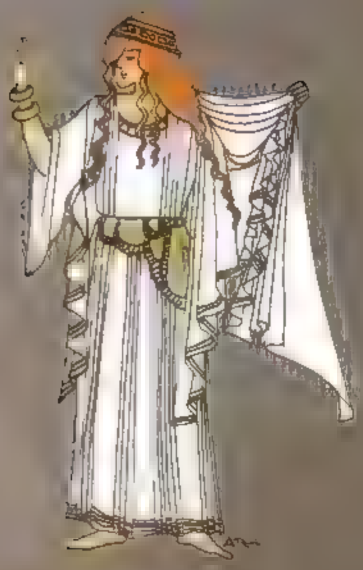

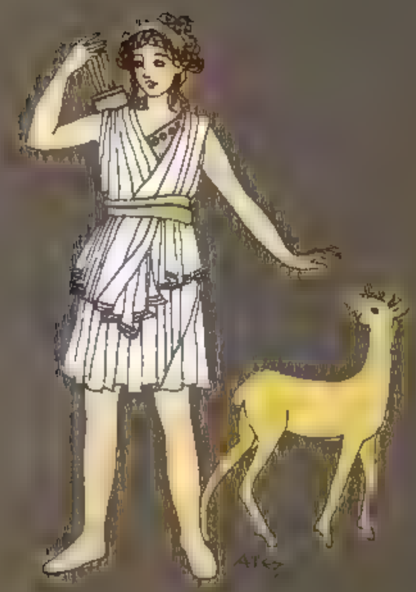

[illegible] Başlangıçta Zeus Leto'ya aşık [illegible] Leto [illegible] beraberlik sonucu hamile [illegible] Çünkü Zeus'un [illegible] Hera [illegible] Leto [illegible] o da şaşkınlık [illegible] gideceğini bilmeden dolaşır [illegible] bir dağın karşısına [illegible] bu ada [illegible] Leto [illegible] "Ne olur çocuklarım [illegible] üstünde dünyaya getireyim" [illegible] yerine getirir [illegible] dört sütun [illegible] olur. Leto çocuklarını doğurur. Bunlar A[illegible] [illegible]

[illegible] Av ve Ay Tanrıçası olarak bilinen Artemis, gençleri ve çocukları çok sever. Yabani hayvanlara, özellikle geyiğe düşkündür. Toprak ve bereketin de sembolü olan Tanrıça, Anadolu'nun en sevilen tanrıları arasında gelir. Artemis de, Apollon gibi ok atışla insanları öldürür, ama onun işi ansızın gelen ölümü kadınlara sunmaktır. Çünkü bu çeşit ölüm tatlı bir ölümdür. Artemis'in Efes'teki tapınağı Artemision dünyanın yedi harikasından biridir.

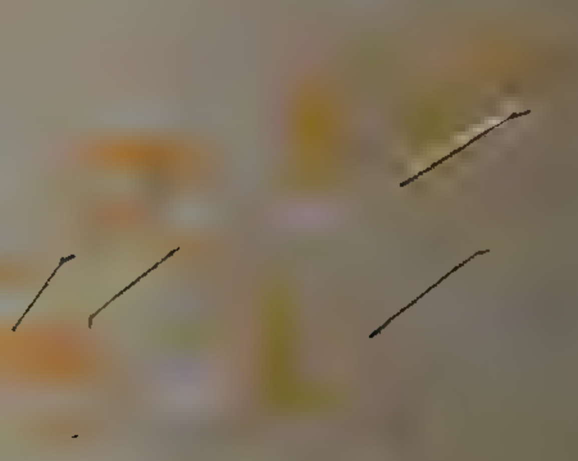

YAZARI TANIYALIM

Antoine de Saint - Exupery, (1900-1944) yüzyıl başı Fransız edebiyatının önde gelen temsilcilerindendir. "Küçük Prens" ile evrensel üne kavuşan yazar, hava pilotu olduğu için, diğer kitaplarında daha çok yaşantılarından yola çıktı. Önemli kitapları arasında "Gece Uçuşu", "Güney Postası", "Savaş Pilotu" ve "Kale" sayılabilir. Bir sivil görev sırasında uçağıyla birlikte kaybolmuştur. Aşağıdaki öykü "Kale"den alınmıştır.

İKİ BAHÇIVAN

Yazan: Antoine de Saint EXUPERY
Türkçesi: Enis BATUR
Resimleyen: Şakir GÖKÇEBAĞ

Yaşlı bir bahçıvan tanımıştım. Bana dostundan söz ederdi. Hayat kendilerini ayırmadan önce, uzun süre birlikte yaşamışlardı. Akşam çayını birlikte içmişler, aynı bayramları kutlamışlar, bir akıl sormak, içlerini dökmek için hep birbirlerini aramışlardı. Şüphesiz birbirlerine söyleyecekleri fazla bir şeyleri yoktu. İşlerini bitirdikten sonra, tek kelime konuşmadan çiçeklere, bahçelere, gökyüzüne ve ağaçlara bakarak dolaştıkları görülürdü daha çok. Ama biri parmağıyla bir bitkiyi yoklayıp da başını salladı mı öteki de eğilir; o da tırtılların izini tanıyarak başını sallardı. Ve güzel açılmış çiçekler her ikisine de aynı hazzı verirdi.

Günün birinde, bir gezgin tüccar bahçıvanlardan birini yanına aldı, birkaç haftalığına onu kervanına kattı. Ama kervan soyguncuları, sonra hayatın gelgitleri, imparatorluklar arasındaki savaşlar, fırtınalar, deniz kazaları, yıkımlar, yaslar, yaşamak için bir iş bulma zorunluğu, yıllar boyunca denizden bir fıçı gibi sürükledi adamı, dünyanın ta öbür ucuna kadar bir bahçeden ötekine attı durdu.

Derken bahçıvanım sessiz geçen bir yaşlılıktan sonra dostundan bir mektup aldı. Mektup kaç yıl süresince deniz yolculuğu yapmıştı kimbilir. Hangi posta arabaları, atlılar, gemiler, kervanlar birbiri ardından, sayısız dalganın inadıyla onun bahçesine doğru yol almışlardı, kim bilir! O sabah, mutluluktan parladığı, mutluluğunu benimle paylaşmak istediği için, sanki bir şiir okumamı istiyormuşçasına, mektubu okumamı rica etti benden. Ve yüzümde okurken duyacağım coşkuyu aradı. Oysa iki kelime vardı topu topu, mektupta; çünkü iki bahçıvan toprak bellemede gösterdikleri ustalığı yazarken gösteremiyorlardı. Şunlar yazılıydı mektupta: "Bu sabah güllerimi budadım". Sonra, kelimelere dökülemeyen

öz üzerinde düşünürken, tıpkı onların yapacağı gibi, ben de başımı salladım.

Çalışırken rahat nedir bilmez oldu bahçıvanım. Coğrafya konusunda, deniz seferleri, postalar, kervanlar, imparatorluklar arasındaki savaşlar konusunda sorular yağdırdı durmadan. Üç yıl sonra, dünyanın öbür ucuna bir elçi yollayacağım o mutlu gün geldi Çağırdım bahçıvanımı: "Dostuna mektup yazabilirsin", dedim. Ağaçların da, bostandaki sebzeler de biraz acısını çektiler bu işin, tırtıllarsa bayram ettiler, çünkü günlerini evinde yazmakla, aynı şeye durmadan yeniden başlamakla geçiriyor, ödevini hazırlayan bir çocuk gibi dilini dışarı çıkararak yazıyordu. Öyle ya, içinde söylenmesi zorunlu bir şey olduğunu biliyor, bunu gerçekliği içinde, bütünüyle ulaştırmak istiyordu dostuna Uçurum üzerinde kendi köprüsünü kurması gerekiyordu, zamanı ve mekânı aşarak uzaktaki yarısına erişmesi şarttı. Sevdasını söylemesi gerekiyordu.

Sonunda, kıpkırmızı bir yüzle geldi, yüzümde bu kez de mektubunu okuyacak dostunun sevinç yansımasını görmek, böylece sözlerinin etki gücünü üzerimde denemek üzere hazırladığı yanıtı bana gösterdi. Acemi ve özenli yazısıyla, dostuna söylediğini okudum, basit kelimelerden oluşmuş, oysa inanç dolu bir dua gibiydi: "Bu sabah ben de güllerimi budadım".

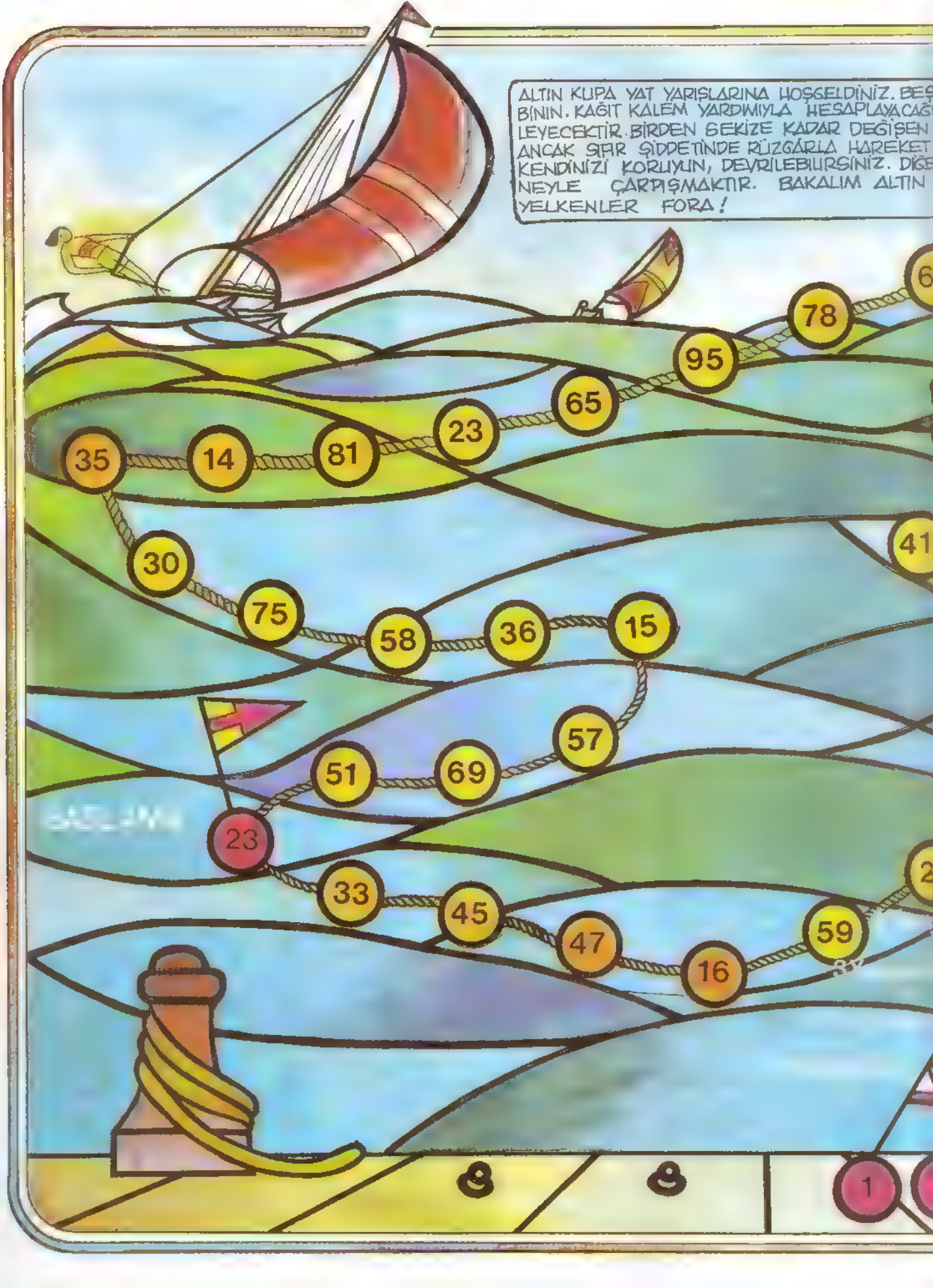
ALTIN KUPA YAT YARIŞLARINA HOŞGELDİNİZ. BEŞ BİNİN. KAĞIT KALEM YARDIMIYLA HESAPLAYACAĞ LEYECEKTİR. BİRDEN SEKİZE KADAR DEĞİŞEN ANCAK SIFIR ŞİDDETİNDE RÜZGÂRLA HAREKET KENDİNİZİ KORUYUN, DEVRİLEBİLİRSİNİZ. DİĞE NEYLE ÇARPIŞMAKTIR. BAKALIM ALTIN YELKENLER FORA!
78
95
65
23
81
14
35
41
30
75
58
36
15
57
51
69
23
33
45
47
16
59
1

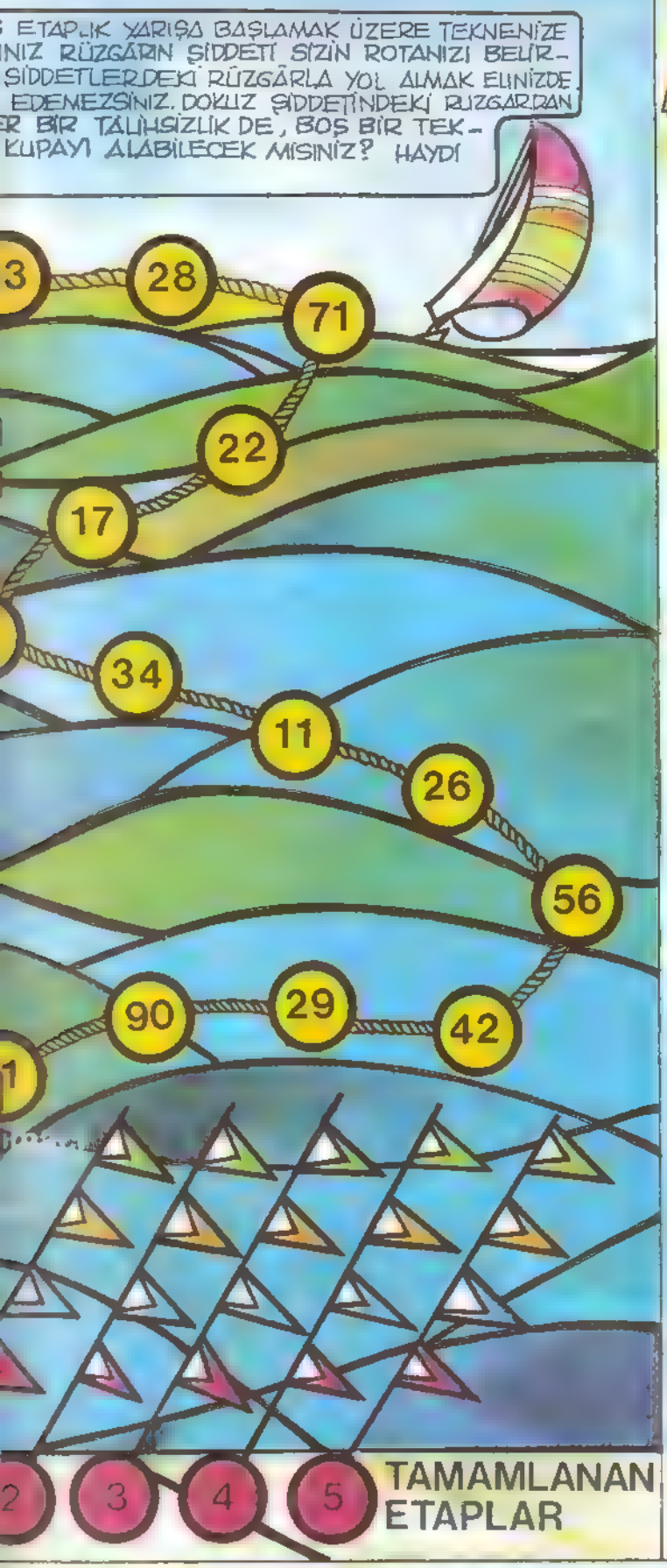

ALTIN KUPA YAT YARIŞI

En az 2, en çok 4 oyuncu arasında oynanır

GEREKLİ MALZEME:

Her oyuncu için kağıt, kalem, ikişer adet renkli pul ve bir adet zar. Birinci pul yarışı surdurmek, ikinci pul ise, tamamlanan etaplar için, etap flamalarının ustune koy mak amacıyla kullanılacaktır

KURALLAR:

1 En buyuk zarı atan oyuna başlar ve pulunu 23 nu maralı başlangıç noktasına koyar. Sayıyı kağıdına kaydeder

2 Başlayan oyuncu tekrar zar atar, attığı zardaki sayı ile 23 sayısını toplar. Toplamın birler basamağın daki rakamı kadar ok yönünde ilerler ve diğer oyuncunun hareketını bekler

ÖRNEK:

Atılan zar:	5
Başlangıç noktası:	23
Toplam	28

Oyuncu 8 şiddetındekı ruzgarla 8 kutu ılerleyecektır Eğer elde ettiği sayının birler basamağı sıfır ise bır el bek leyecektir Dokuz ise tekne devrilecek ve oyuncu başlan gıç noktasına geri dönecektır

3- Oyuna devam etmek için bulunduğu kutudaki sayı yı en son elde ettığı toplama ekler Bu ışlem oyun boyunca sürer.

ÖRNEK:

Bulunduğu kutu:	30
Daha önce elde ettiği sayı:	28
Toplam	58

Sekız kere daha ilerleyecektır

4 Turu tamamlayıp tekrar başlangıç noktasına gelen oyuncu bırıncı etabı bitirir ve ıkıncı pulunu bırıncı etabı simgeleyen bayrak üzerine koyar

5 Beş etabı da tamamlayıp başlangıç noktasına ula şan yarışmacı altın kupayı alır Tum oyuncular yarı şı tamamlayıncaya kadar oyun surer

ÇARPIŞMA DURUMU:

Aynı kutuya gelen ıki tekne çarpışır. O kutuda bulu nan ilk tekne çarpışmanın etkısıyle fazladan 2 kutu ıler .erken gelip çarpan tekne 2 kutu geri gider

KRALIN

KAHVALTISI

Tarıma
BlackBishop

İmparator Tin'in mezarından çıkan kıl askerler

Anlatan Gülten Dayıoğlu

XIAN

Gezi programına göre, Pekın'den Xıan'a (Sıyan) gidilecek. Hepimız, kıl askerler ordusunu gormek ıçin sabırsızlanıyoruz Uçağımız, oğleden sonra saat üçte kalkacak, eşyalar sabahtan havaalanına yollandı Xıan, bızım Erzurum gibi sık sık sıs altında kalıyor. Havaalanı da bu yüzden kapanıyor. O gün, yine kapanmış. Ama, her an açılabilirmiş Otelde, bekleşmeye başlıyoruz. Bu bekleyiş, gece yarısına kadar suruyor. Havaalanından çağrı geliyor. Bu kez de otobüsümuzun önüne birilen park etmiş Yeni otobüs bulunuyor. Dıkkatle gözlüyorum Şoför, kırk kilometreden hızlı gitmıyor. Hepimız sınır oluyoruz. Uçak, dolu Motorlar çalışır durumda Herkes bizi bekliyor. Öyle bır ters bakıyor ki mıllet

Xıan Havaalanı'nın her an kapanması söz konusu. Yolcular, bir ayak önce, oraya erişmek ıçin sabırsızlanıyorlar Ne var kı, pilot bizleri bekliyor Sabaha karşı Xıan'a varıyoruz. Burası, güzel bir kent İpek yolunun başlangıcıymış. Aynca, Çin'ın en eski başkentıymış. On bir hanedana başkentlik yapmış. Ne var kı, hiç gelişmemiş Özgün guzellığı de buradan gelıyor Nufusu halen bir buçuk milyon Yollar yine bısıklethlerle dolu Xian halkı, ötekı Çınlılere gore uzun boylu Halk guler yuzlü, cana yakın Pekın'de bu sıcaklığı bulamadık Xıan'da pek çok beyaz takkelı Çınlı var Bılıyorsunuz, bunlar Muslüman. Sayılarını soylemediler ama, oldukça yoğunmuş Muslümanlar

Sabahleyın, uykusuz, yorgun, otobüse doluşup yola çıkıyoruz. Kıl Askerler, Xian'dan yüz km. kadar ötede Kağnı arabası hızıyla yol alarak, kırk km. gıdıyoruz MO. 4000 yıllarından kalma neolıtık donemi belgeleyen bir müzeye geliyoruz. Kazıdan çıkan insan barınaklarının, yarısı yer altında Tavşan yuvası gibi O donemde kullanılan araçlar da ilginç. Özellikle oltalar, şaşırtıcı

Köylerin çevresinde hendekler var Yabanıl hayvanlardan bu yolla korunuyor insanlar Iskeletler küplere konmuş. Burada bulunan araç gereçlenn aynıları, Amerika'da yapılan kazılarda da bulunmuş. Kızılderılıler de hemen aynı dönemlerde benzer araçları kullanmışlar. Bu olguyu aramızda tartışıyoruz Aynı gelişımı aynı süreçte gosteren insan beyni, aynı doğrultuda araçlar yapıyor. Aynı duzeyde yaşam sürüyor

Tarihın dennliklerınden sıyrılıp, yenıden otobuse dönüyoruz. Görmek

için sabırsızlandığımız, (Terracotta) kil askerlere doğru yola çıkıyoruz.

İlk Çin imparatoru, TİN, iki bin beş yuz yıl önce burada yaşamış ve ölmüş. Mezarının çevresine, gerçek boyda kil askerlerden oluşma, görkemli bir ordu yerleştirmiş. Mezara daha yakın alan da, bronz askerler varmış. Mezar henüz açılmamış. Ama, rehberimiz, mezar içinde de imparatoru, altın askerlerden oluşma bir ordunun korumakta olduğunu söylüyor.

Kil askerler, 1974 yılında bulunmuş. Çevrede yaşayan çiftçilerden biri, su bulmak umuduyla, bahçesinde kuyu kazıyormuş. Birden, kazmasının ucuna zarif bir insan eli takılmış. Köylu korkuyla fırlayıp gitmiş. Durumu ilgililere duyurmuş. Ve kil askerler, boylece, yeraltının sonsuz karanlığından kurtulup insan içine çıkma olanağı bulmuşlar. Kil askerlerle, oldukları yerde yüz yüze geliyoruz. Yüreklerimiz hopluyor. Gözlerimiz kamaşıyor. Her biri, öylesine canlı ki! İnsanın "Merhaba asker!" diyesi geliyor.

Askerlerin giyimleri, birbirinin eşi. Ama yuz ifadeleri, değişik. Ama, hemen tümü guleç, mutlu sevecen ve capcanlı. Atların, burun delikleri oynuyor gibi. Bazıları, kışnedı kışneyecek. Bronz askerler de oylesine canlı şaşırtıcı. Binlerce yıl önce, Çınlı heykeltraşlar, çok ileri bir tekniğe sahıplermiş anlaşılan. Kil ve bronz askerleri, arabaları, silahları görenlerin gözleri kamaşıyor. Bu yüzden, dünyanın dört bir yanından, buraya turıst akını var.

Xıan'a dönerken, tarihsel bir kaplıca yöresine uğruyoruz. Açık hava havuzlarının üstünde oluşan buharlar, yoreye gizemli bir görünüm veriyor.

Xıan'a dönüşümüz akşamı buluyor. Gece, Çın halk dansları gösterisine gidiyoruz. Çin'ın folkloruna da hayran kalıyoruz.

Kentın ara sokaklarına dalıyoruz. Buralarda, gerçek Çin'i buluyoruz. İnsanlarla kaynaşıyoruz.

Çın'de MS. sekızıncı yüzyıldan kalma bır buyuk camı var. Burayı gormek ıstiyoruz. Ama, gezi programında yok. Ertesi gun, adresini alıp yollara dökuluyoruz. Kaybola kaybola, camiye ulaşıyoruz.

Müslümanlık, Çin'e ipek yoluyla gelmiş. Geniş bir alana yayılmış olan camı, Arap ve Çin mımarısinin karışımından oluşma. Değişik işlevleri olan tek katlı bınalardan ve bakımlı bahçe

Kil askerlerin bulunduğu mezarın genel görünüşü

Xıan'daki muzede bulunan eserlerden bır ornek

lerden geçip asıl camiye varıyoruz. Burası, ahşap bır yapı. Kubbesiz, düz tavanlı. Oyma kakma yanında, goz alıcı, suslemelerle bezenmiş, loş bır yer. Insanı ürperten gizemli bır havası var. Hepimiz bu havayı soluyunca, coşkuya kapılıyoruz. Ama, otele donunce, coşkumuz sönuyor.

Gezi programına göre, o gun, öğlen sıralarında, Şanghay'a uçacağız. Ama, uçamıyoruz. Neden mı? Anlatayım:

Guney Koreli üç terörist, Xıan Hava alanı'ndan kalkan uçaklardan birini kaçırmaya karar vermiş. Bu durum duyulunca, uçakların kalkışı, durdurulmuş. Havaalanına gittık. Her yer zifiri karanlığa gömulmüş. Uçak kaçırılmasın diye, alanın ve çevresinin ışıkları kesilmiş. Soğuk ve karanlıkta bir sure otobuslerde tutsak kaldık. Bızımle birlikte yuzlerce turıst, aynı durumda. Sonunda otele döndük. Eşyalar, alanda kaldığından, gıyınik halde yataklara uzandık. Ertesi gün, Şanghay'a doğru

yola çıkıldı. Ama, bir günümüz boşa geçmiş oldu.

ŞANGHAY

Şanghay, Doğunun Paris'i diye anılan, çok güzel bir liman kenti Kente varır varmaz, hemen geziye çıkıyoruz. Boş yere yitirdiğimiz bir günü, çok hızlı yaşayarak, kazanmaya çabalıyoruz. Şanghay sokakları çok ilginç. Tam filmlerde gördüğümüz Çin'i burada buluyoruz. Burası eskiden tek başına bir ülkeymiş. Sonradan Çin'in bir kenti olmuş. Kentte, tarihsel anıtlar, yapılar bozulmadan kalmış

Burası, öteki kentlere göre, daha gösterişli. İnsanları batıya daha yakın bir görünümdeler. Bisikletliler yanında, özel arabalar da yaygın. Yollar öylesine kalabalık ki!..

Şanghay, aynı zamanda Çin'in önemli bir kültür merkezi. Kent kütüphanesinde sekiz milyon değerli kitap var. Ayrıca, adım başı kitabevi, sanat galerisi, tiyatrolar... Kentin nüfusu on üç milyon. Bisiklet sayısı altı milyon

Şanghay'ın çayhaneleri pek ünlü. Mutluluk bahçesi içinde bulunan çayhane gerçekten özgün ve görkemli.

Çin mimarisinin tüm özelliklerini yansıtan çayhaneleri, köprü ve tepeleri, yapay dereleri, bitkileri, balıkları ve heykelleriyle mutluluk bahçeleri, göz kamaştırıyor. Bu bahçeyi, Çinli bir iş adamı, ana babasını mutlu kılmak için yaptırmış. Çünkü ana-babası, bahçeye çiçeğe, duşkunlermiş

ÇOCUK SARAYI

Şanghay gezisinin en ilginç bölümlerinden biri de Çocuk Sarayı oluyor Çocuk Sarayı'nın övgüsünü, İstanbul'da duymuştum. Pek merak ediyordum

Çocuk Sarayı, Zengin bir Çinlinin görkemli konağında kurulmuş. Cumhurbaşkanımız, Sayın Evren ile Bayan Ozal da burayı gezmişler. Ben onların yerinde olsaydım, ülkeye döner dönmez, böyle bir çocuk sarayı kurardım Neden mi? Anlatayım:

Başta müzik, resim, bale, yazı, elişi, geleneksel süsleme, heykel, porselen sanatları olmak üzere, tam yirmi dalda öğrenim görülüyor Çocuk Sarayı'nda Buranın özelliği, sadece, üstün düzeyde yetenekli çocukları kabul etmesi Burada yetişen çocuklar, gelecekte, sadece Çin'in değil, tüm dünyanın en

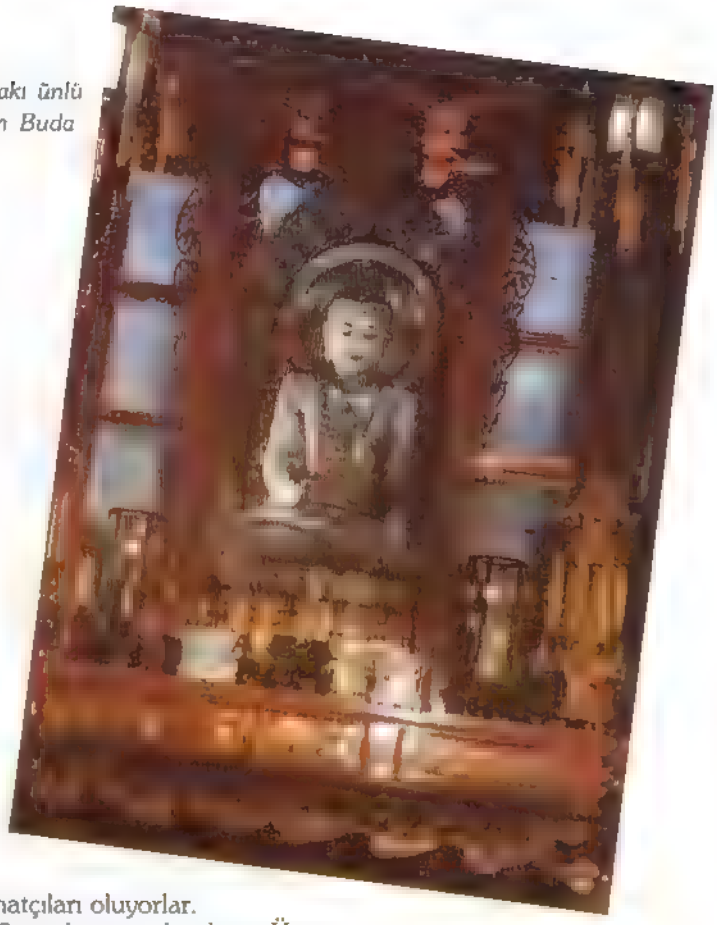

Şanghay'daki ünlü Yeşim Buda

büyük sanatçıları oluyorlar.

Çocuk Sarayı'na girmek çok zor. Üstelik paralı da. Burada öğrenim gören çocuklar, aynı zamanda okullarına da devam ediyorlar. Haftada üç gün, okul saati dışında kalan zamanlarını burada geçiriyorlar

Bizleri, çocuklar karşılıyor. Bir güzel İngilizce konuşuyorlar ki!.. Rehber bile şaşırıyor. İlk olarak bir dershaneye alınıyoruz. Yedi yaşlarında bir kız, boyundan büyük, mandoline benzer bir çalgıyla bizlere, kısa bir konser veriyor Kız çalarken, kendinden geçiyor Bizler de ağzımız açık bakakalıyoruz. Bir başka sınıfta on yaş çocuklarından oluşma, keman öğrencilerinin müzik ziyafeti ile karşılaşıyoruz. Her biri öylesine ciddi ve duyarak çalıyorlar ki kemanlarını, tellerden yayılan ezgi yüklü titreşimler, yüreklerimize ışlıyor Geleceğin balerinleri, minik Çinli kızlar, ne şirin şeyler bilseniz!.. Bale paçuları yırtık, giysileri derme çatma Odalar buz gibi soğuk Ama, öylesine içtenlikle dansediyorlar ki! Kelebek gibi omuzlarımıza konacak gibiler. Gerçekten, Çocuk Sarayı parasızlık yüzünden ısıtılmıyor. Dışarısı sıfır derece Odalar buzluk gibi. Ama, geleceğin büyük sanatçıları, hiç yakınmıyor. Çalışıyor, çalışıyor, hep çalışıyorlar.

Şanghay'ın ünlü bir Yeşim Buda'sı var. Onu görmeye gidiyoruz. Biliyorsunuz, Buda, Budizm dininin öncüsü. Doğuda bu din çok yaygın. Buda'nın anısına pek çok değerli heykeller, anıtlar yapılmış. Şanghay'daki Yeşim Buda, 1882 yılında Burma'dan getirilmiş Beyaz yeşimden yapılmış pek görkemli bir sanat yapıtı

Gezi programında, bir de Çin akrobatları gösterisi var. Biliyorsunuz, Çin akrobatları, dünyaca ünlüdür. Bir ara Türkiye'mize de gelmişlerdi

Gösteri başlarken, birden, sahne sisle kaplandı Ne oluyor demeye kalmadan, yerel giysili Çin güzelleri, şarkılar söyleyip dans ederek, salona girdiler Iki saat süreyle akrobatlar bizleri büyüledi. İnsanlar bir yana, minik pandalar da katılmıştı bu gösteriye. Gerçekten zor akrobasi hareketleriyle, salondakileri gülmekten kırıp geçirdiler

Her şeye karşın, yine de Çin gezisi ilginç ve güzel bir geziydi. Onca yorucu sıkıcı ve tehlikeli yolculuğa değdi

Dünyanın her yeri, bir başka guzel Ama, Türkiye'miz, gerçekten çok güzel Dönüşte uçaktan inerken: "Iyi ki atalarımız, Orta Asya'dan göç edip guzel Anadolu'ya gelip yerleşmişler"! diye iç geçirmekten kendimi alamadım

Folklor nedir?

Hazırlayan: Nabey ÖNDER

İnsanlar ilk çağlardanberi çevrelerinde oluşan bazı olaylara ilgi duymuşlardır. Bu ilgi insanları olayları arayışa yöneltmiştir. Yıldırım çarpması, gök gürlemesi, şimşek çakması, gibi bir çok göksel olaylar, rüya, ölüm gibi birçok ruhsal ve biyolojik durumlar önce bireysel arayışlara, cemaatler şeklinde yaşamaya başladıktan sonra da toplumsal arayışlara yönelmişlerdir Böylece aynı konuda benzer şeyler düşünen insanlar belli kurallar geliştirmişlerdir İşte bu kurallar folklorun malzemesini oluşturur.

Bu açıklamadan sonra folklor halkın maddi ve manevi yönlerini inceleyen bir bilim dalıdır diyebilirsiniz.

Ancak halk kavramı ulustan ulusa değişmektedir. Onun için biz biraz daha açarak anlatalım:

FOLKLOR; Bir toplum kültürüne ait gerek maddi, gerek manevi kültürlerini araştırıp yöntemlerine göre saptayan ve bunlarla ilgili genel konu ve kurallara varmak isteyen bir bilimdir. Masallar, efsaneler, türküler, maniler, destanlar, ağıtlar, deyimler, atasozleri, bilmeceler, tekerlemeler gibi söz sanatları, doğumdan ölüme kadar çeşitli görenekler, gelenekler, inançlar, halk oyunları, halk müziği, halk giysileri, süs eşyaları, çanak, çomlek, bakraç, güğüm, kaşık, halı, kilim, cicim, heybe, kolan, oya, kese, çevre, uçkur, yazma gibi el sanatları ile ilgili maddi eşyalar ile toplumsal yaşamı düzenleyen mali, idari, hukuki inançlar ve pratiklerden oluşan manevi olgular folklorun alanına giren bazılarıdır.

FOLKLORUN ÖZELLİKLERİ

Folklorun diğer bilim dalları ile de yakın ilişkileri vardır. Bir kere çalışma alanı ve özellikleri bakımından sosyoloji ile iç içedir. İktisat, istatistik, demografi (doğum, ölüm, cinsiyet, yaş, öğrenim durumuna göre dağılışı, evlenme ve boşanmalar, köyden kente akını matematik verilerle belirler), hukuk, tarih, psikoloji ve sosyal psikoloji, sosyal antropoloji, edebiyat, etnoğrafya, tıp vb. gibi bilim dalları ile ilişkileri vardır

Ancak folkloru bu bilim dallarından ayıran özellikler de vardır. Bunlar: a) Anonimdirler, b) folklor ürünleri sözlu geleneğe dayanır, c) nesilden nesile aktarılır, d) geçmişte oluştukları gibi günümüzde de oluşabilirler, e) her ne kadar durağan (statik) bir özellik gösterirlerse de dinamiktirler. Çunkü folklorun kaynağı halktır. Halkın değer yargıları da zamana ve koşullara gore değişebildiğine göre folklor ürünleri de sürekli bir değişim ve gelişim gösterirler

Demek ki folklor denilince bu gun geniş halk kitlelerince anlaşıldığı gibi yalnız halı.. oyunlarını, ya da yalnız halk muzığını anlamamak gerekiyor. Halkın uğraş alanına giren her konu folklorun da uğraş alanıdır.

Folklorun uğraş alanına giren dökümanları toplama olayına DERLEME, bu dökümanlardan yararlanarak bazı sonuç ve genellemelere varma olayına da ARAŞTIRMA denir. Ancak bizde genellikle derleme ve araştırmayı aynı kişiler yaparlar Bunlara FOLKLORCU denir

Buna göre halk oyunu oynayana sadece OYUNCU, halk muzığı icra edene HALK MUZİĞİ SANATÇISI, ya da TURKÜCÜ denir Bunlara folklorcu demek yanlıştır. Çünkü folklor "HALK BİLİMİ"dir. Folklorun içinde halk müzığı de, halk oyunları da ayrı ayrı birer ögedirler Tıpkı masal gibi, manı gibi, destan gibi...

ADANA

Türkiye'nin guneyinde Çukurova'nın merkezinde bulunan bir ilimizdir Çukurova, İçel ve Hatay'ı da içine alan ve tarihte Kilikya diye adlandırılan bir ovadır

Adana'nın kuzeyinde Kayseri, doğusunda Kahramanmaraş ve Gaziantep, güneydoğusunda Hatay, güneyinde Akdeniz, batısında İçel ve Nigde bulunmaktadır.

Adana eski çağlardan beri Avrupayı Asya'ya bağlayan ulaşım yolları üzerinde bulunmuştur. Bugün de Türkiye'nin ortadoğu ile kara ve demiryolu bağlantısı Adana üzerinden geçer.

Yaz geldi mi,Adana'nın can damarı olan Çukurova bembeyaz kesilir "Ak altın" denilen pamuk bugün olduğu gibi geçmişte de ovaya can verirdi. Yetişen pamuğu kızgın güneş altında toplayabilmek için değişik yörelerden gelmiş ırgatlar kendi türkülerini, ezgilerini söyleyerek çalışırlardı. Böyle zamanlarda ırgatların kaynaştığı, kültür alışverişinde bulunup, etkileşimin yoğun olduğu bir yer olurdu Çukurova

Geçmişten günumuze, Hititlerden Kilikyalılara, Roma-Bizans dönemin den Araplara, daha sonra da Türklere dek uzanan bir kültür mirasının oluştu·ğu yöremizdir Adana

Eski kültürler birbirlerini etkileye rek günümuze dek uzanmıştır. Bugün de şöyle ya da böyle varisi olan Adana·lıların yaşamına girmiş ve varlıklarını surdürmektedir bu kulturler

Ayrıca Çukurova'nın ılıman ıklımın den dolayı yazın yaylalara (Sivas, Kon ya, Kayseri, Maraş vb) kışın ovaya ko nup goçen yorük oymakları, yerleşık halktan kultur taşıyıcı unsurlar olmak tadırlar

HALK OZANLARI

Adanalı halk ozanlarının şiirlerinde, ya aşk ve gurbet temaları ya da bir baş kaldırı işlenmiştir

Bu işleyiş Türk halk şıırı temalarına da damgasını vurmuştur Bir Karaca oğlan geleneği veya bir Dadaloğlu ge leneği doğmuştur

Karacaoğlan

Adanalı en önemli aşk ve gurbet şaı rı Karacaoğlan'dır. Adana'nın Feke il çesine bağlı Gökçeli koyunde doğ·muştur. Âşık geleneğine bağlı olarak tüm Anadolu'yu dolaşmıştır Turk halk şırındeki aşk ve gurbet sözleri onun kı şılığında özdeşleşmiştir

Ala gözlerini sevdiğim dilber,
Şu gelip geçtiğin yollar öğünsun,
Kadir mevlam seni oğmuş yaratmış,
Kısmeti olduğum kullar öğünsun

Hörü, melek var mı senin soyunda?
Kız, nazarım kaldı usul boyunda,
Kadir gecesinde, bayram ayında
Ustune gölge olan dallar öğunsün.

gibi güzellemeler ya da,

Çukurova bayramlığın giyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
Şubat ayı kış yelini kovarken
Cennet demek sana yakışır dağlar

gıbı doğa tutkusu Karacaoğlan'ın şiir lerinin ana temasını oluşturur

Dadaloğlu

Yazın Toroslara yaylaya çıkan, kışın Çukurova'ya inen Avşar oymağından bir şairdir 19. yüzyıl ortalarında Os·manlı İmparatorluğu'na başkaldıran Avşar oymağı yıllarca süren bir yurt kavgasına girmiştir Osmanlı hükümeti tarafından zorla yerleştirildikleri top·rakları kabul etmeyip hem hukumet güçlerine, hem de kendi yurtlarına yer·leştirilen oymaklarla savaşan Avşarlar sonunda toros dağlarının batısında Samantı vadısine yerleşerek kendileri ne yurt edınmışlerdir

İşte böylesıne karmaşık toplumsal ve sıyasal ortamda yetişen Dadaloğlu doğal olarak sarp dağların, kahraman lıkların ve başkaldırının ürunlerini ver miştir şiirleriyle

Kalktı goç eyledı Avşar ılleri
Ağır ağır giden iller bizimdır
Arab atlar yakın eyler ırağı
Yüce dağdan aşan yollar bızımdır

Belımızde kılıcımız kırmanı
Taşı deler mızrağımın temreni
Hakkımızda devlet etmış fermanı
Ferman padışahın dağlar bizimdir

Dadaloğlu yarın kavga kurulur
Öter tüfek davlumbazlar vurulur
Nice koçyığıtler yere serılır
Ölen ölür kalan sağlar bızımdır

İlbeylioğlu

18. yy başlarında Çukurova'da zul muyle ünlü Ömer Ağa'ya başkaldıran bir oymağın beyidir. Şiirlerinde daha çok Ömer Ağa ile çatışmalar dile getırı lir

Şakaklarım soyma oldu, kurudu
Arkadaşlar zindanlarda çürüdu
İt Ömer'e bınbir name yazıldı
Murtet elindedir Çukurovamız

dıyerek isyanını belirtiyor Ilbeylıoğlu

HALK MUZİGI VE OYUNLAR

Çukurova'da halk müzığından "uzun havalar", "ağıtlar" ve "kırık ha valar" önemlı bır yer tutar

Bu muzikler bazen bir sazla, bazen de sazsız söylenirler

Yörede kullanılan sazlar; bağlama, zurna, kaval, davul, def, darbuka, ka şık, kabak kemane'dir

Geleneksel oyunlar; Adana yore sinde halay oyunları oynanır Davul zurna, dümbelek ve saz veya kaval eşlı ğınde oynanan halayların en önemlile ri şunlardır· Adana uçyağı, Adana ağır laması, Kırıkhan, Serçe, Sarhoş, Ha sandağı, Dağlı oyunlarıdır

GİYİM-KUŞAM

Adana geleneksel halk giysilerinde kadın gıysileri onemlı bır yer tutar. Uç etek, zıbın, mavi sırmalı yelek, cepken, çorap, edik kadın gıysilerının başlıca larıdır

Kadınlarda baş bağlama çok onem lıdır Başına bakarak bir kadının evlı mi, bekâr mı olduğunu bılmek mum kundur

Başa, sırmalı kırmızı fes gıyılır. Fesın kenarına altın dızılır En üste ipeklı mor kefiye sarılır Iki yanından koşe denilen buyuk altınlar sallandırılır

Uzun saçlı kadınlar saçlarını "belik" denilen ince örgü şeklınde ordururler Beliklere de puskuller, çıngıraklar boncuklar takılır

Kızlar feslerinin üzerine örtü örtmezler. Bu fese "dalfes" denir.

Erkek giysileri: Geleneksel erkek giysilerinde beyaz zıbın ile üzeri sırmalı, siyah kordonlu mavi ya da mor cepken yaygındır.

Altta da uzun gömlek, uzun don, üzerine el dokuması şalvar giyilir. Ayaklarda çarık, kırmızı nakışlı yün çorap giyilir.

Başlarda keçe külah veya dalfes giyilir. Fesin ortasında uzun saçaklı siyah püskül bulunur. Püsküllerin ucu boyuna doğru uzanır.

GELENEKSEL EL SANATLARI

Geleneksel el sanatlarından demircilik, bakırcılık, metal işlemeciliği, seramikçilik, Türkmenler arasında da dokumacılık önemli yer tutar. Türkmenler arasında çoğunlukla halı, kilim, çul, heybe, çorap dokunur.

GELENEKSEL HALK YEMEKLERİ

Bulgur ve undan yapılmış, yağlı, acılı, ekşili, baharatlı yemekler yöremutfağının özelliklerini oluşturur. Çiğ köfte, ilçi köfte, Adana kebabı, lahmacun, sarımsaklı köfte, kısır, sıkma, çılbır, mercimekli kofte, tatar mantısı, saç kebabı sevilen yemeklerinden bazılarıdır.

HALK EFSANELERİ

Türk halk efsanelerinde önemli bir yeri olan "Lokman hekim efsanesi" ile "Şahmeran efsanesi" de Çukurova'da oluşmuş efsanelerdir.

Bu efsaneler değişik şekillerde Toros dağlarında, yaylalarda, köylerde yüzlerce yıldır söylenir durur.

Bu iki efsanenin de bugün yazılı kaynağa geçmiş birçok çeşitine rastlamaktayız.

ATASÖZLERİ

- Yaz gününde yanmayanın kış gününde aşı pişmez. • Ne benden sana bazlama, ne senden bana közleme. • Oha var ökuz durdurur, oha var saban kırdırır. • Düşmanın karınca olsa da hor bakma • Ağası yavuz olanın, adamı yavuz olur • El atına binen tez iner • Terazı var tartı var, her işin bir vakti var • Gençlikte taş taşı, kocalıkta ye aşı • Ulular koprü olsa basıp geçme • Canı sopa isteyen keçi, çobanın deynegine sürünür

BİLMECELER

- Dalda çingil asılı,
  İçinde helva basılı. (İNCİR)

- Meter meter met atar,
  Oturmuş bakla satar,
  Bu bakla kaça dedım,
  Pel pel gözüme bakar
  (KURBAĞA)

- Benım bir dağım var,
  Bır yanına kar yağar,
  Bır yanına dolu
  (ÇIRÇIR FABRIKASI)

- Insan yapar yapısını, kemik açar kapısını (İÇLİ KÖFTE)

HUGO, BİSKOTO VE NERGİS BİLİNMEZÖTESİ'NE İLERLERKEN BİR ÇIĞLIK DUYDULAR. BİRİSİ, HEM DE BİR GENÇ KIZ, İMDAT İSTİYORDU

ACELE ET BİSKOTO! SES SU KIYIDAN GELİYOR!

HAYIR HUGO! ORAYA GİTME! YALVARIRİM! KENDİNİ DOĞRUCA BİNBİRGÜRAT CÜCENİN KUCAĞINA ATIYORSUN! ÇOK TEHLİKELİDİR!..

TEHLİKEDEKİ BİR GENÇ KIZI YALNIZ BIRAKMAMI MI İSTİYORSUN YANİ?

BİR GENÇ KIZ MI DEDİN? HUUU! ÇABUK BİSKOTO, ÇABUK ASLANIM, HEMEN YETİŞELİM!

BANA BAK OZAN, BENİMLE İLGİLENECEKSİN. ANLIYOR MUSUN BU BİR EMİRDİR

BIRAKIN BENİ, PİS TENEKE CÜCELER!

YAP YAP

GRAOW!

İLERİ, BİSKOTO! HÜCUM!.. GERİ ÇEKİLMEK YOK! HAYDAAA!

YAP!

BOOOOONG

AL BAKALIM SUNU KÖTÜ CÜCE!

ALL!

ANNECİĞİM!

HING!

BİR DAHA GERİ DÖNEYİM DEMEYİN KORKAKLAR! YOKSA SİZİ UN UFAK EDERİM!
BİNLERCE TEŞEKKÜR KAHRAMAN OZAN!
BEN PERİ KIZI KİRAZ'IM! CESARETİNİZ SAYESİNDE OKORKUNÇ BİNBİRSURAT'IN ELİNE DÜŞMEKTEN KURTULDUM!
...ŞİMDİ ARTIK ÖLÜNCEYE KADAR DOSTUZ!
AAGH!
YİHHHUU!
TANRIM, İYİ Kİ CESUR DAVRANMIŞIM!
BURALARDA FAZLA OYALANMAYALIM. KAÇANLAR ALARM VERMİŞTİR, MUTLAKA!
HAKLISIN HÜGO! BİNBİRSURAT ÖLÜNCE AVINI HİÇBİR ZAMAN KOLAY KOLAY BIRAKMAZ
ÇOK HAKLISIN KÜÇÜK PERİ! HEH... HEH... HE!.. YENİLGİDEN NEFRET EDERİM...
İİİİ!

"DEMEK BÖYLE OZAN BOZUNTUSU, "SEVGİLİM!" ELİMDEN ALMAYA KALKIŞTIN! ÇOK KÖTÜ BU, ÇOK!
BANA BAK, SEN KENDİNİ NE SANIYORSUN? BEN KİMSENİN SEVGİLİSİ DEĞİLİM ANLADIN MI?
HIMMMF NE GÜZEL KOKUŞUYOR!
HA,HA! BUNLAR KÜÇÜK BİR KIZIN GEVEZELİĞİ! BEN YALNIZCA EN GÜÇLÜNÜN YASASINA İNANIRIM. OZAN'LA BEN KOZLARIMIZI BİR DÜELLODA PAYLAŞACAĞIZ!
BU KONSERVE KILIKLI MASKARA AKLINI KAÇIRMIŞ!
ÖYLE DE OLSA, BAŞKACA BİR SEÇENEĞİM YOK KIRAZ!
İSTERSENİZ CÜCELERİMİ LİZERİNİZE SALAYIM. İNSANA BENZER HİÇBİR YERİNİZİ BIRAKMAZLAR! NE DERSİNİZ?
SEVGİLİ NARSİS, BENİM İYİ KADERİM OLDUĞUNU KANITLAMA ZAMANI GELDİ!
NARSİS! SANA SÖYLÜYORUM!
ÇIK,ÇIK,ÇIK! DİKTATÖR! DESPOT! TİRAN!
BENİM HANÇERİMİ AL HUGO! SİHİRLİ YETENEKLERİ BU KAN İÇİCİSİNİN OYUNLARINA KARŞI SENİ KORUYACAKTIR.
GEL BAKALIM SİNEK SİKLET! SENİ UFAK PARÇALARA DOĞRAMAK İSTİYORUM!
BEN HAZIRIM BİNBİRSURATLI CANAVAR!

YAAA!
HOOP! HAHAH!
HEEY! KIRAZ! SIHIRLI HANÇERİNİ NASIL KULLANACAĞIM?
ŞÖYLE BAKALIM BIR FİL EN ÇOK HANGİ HAYVANDAN KORKAR?
HA,HA,HA! KENDİNİ KURNAZ SANIYORSUN HA?!
IIIK
MİYAV!
HOOP!

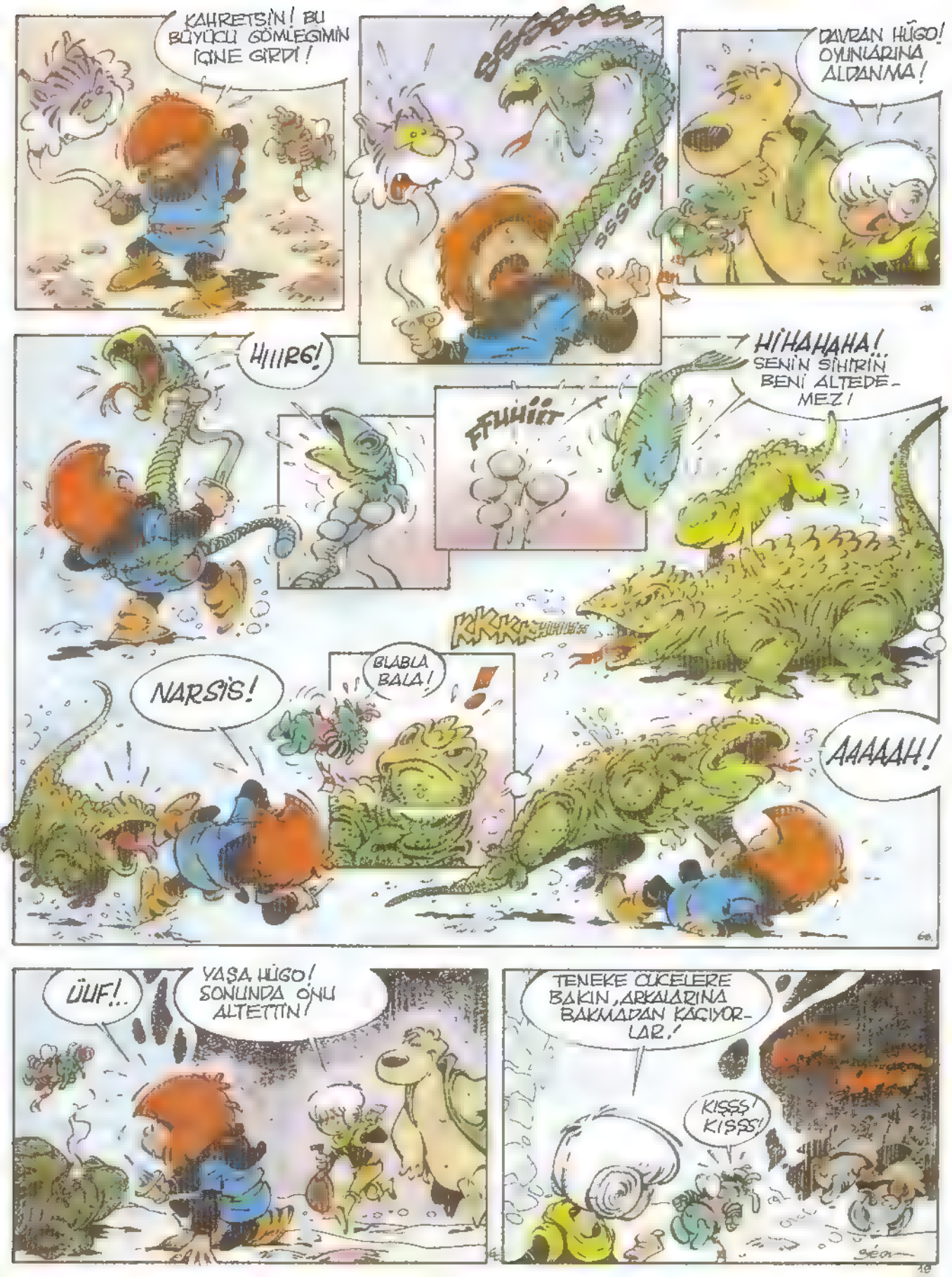
KAHRETSİN! BU BÜYÜCÜ GÖMLEĞİMİN İÇİNE GİRDİ!
SSSSSS
DAVRAN HÜGO! OYUNLARINA ALDANMA!
HİİRG!
FFUHİİT
HİHAHAHA!... SENİN SİHİRİN BENİ ALTEDEMEZ!
KKKKHHHH
NARSİS!
BLABLA BALA!
AAAAAH!
ÜUF!..
YAŞA HÜGO! SONUNDA ÖNÜ ALTETTİN!
TENEKE ÖCELERE BAKIN, ARKALARINA BAKMADAN KAÇIYORLAR!
KISSS! KISSS!

BANA BAK HÜGO, İŞİNE KARIŞMAK GİBİ OLMASIN AMA, BENİM BURADA OLDUĞUMU UNUTMADIN HERHALDE! BURASI GİDEREK DARALIYOR!
AA! O TORBADA NE SAKLIYORSUN ÖYLE?
KRAL RİGULE'NİN OĞLU KLODOBER BU! KÖTÜ KALPLİ BÜYÜCÜ ONU BU FASULYENİN İÇİNDE HAPSETTİ!
HARİKA BİRİŞ! SEN DE YEŞİLLERİN ATASI ORLİNGO DAN YARDIM İSTEMEYE GİDİYORSUN!
AMA SAĞDA SOLDA BÖYLE OYALANIRSANIZ BENİ BU NESNENİN İÇİNDEN ASLA ÇIKARAMAYACAKSINIZ!
GELİN, SİZE YOLU GÖSTERECEĞİM!
BİRAZ SONRA.
İŞTE! BU KAPININ ARKASINDA, ORLİNGO'NUN SEBZE BAHÇESİNİ BULACAKSIN!
SEN... SEN BENİMLE GELMİYOR MUSUN KİRAZ?
HAYIR HÜGO! BEN BİR BAŞKA YERE GİDECEĞİM... ORADA KORKUNÇ BİR BÜYÜCÜNÜN BENDEN ALDIĞI ESKİ GÜÇLERİME KAVUŞACAĞIM!
OLAMAZ! YÜREĞİM BİR KRİSTAL VAZO GİBİ PARAMPARÇA OLDU!
HER ŞEY İÇİN TEŞEKKÜRLER SEVGİLİ HÜGO! İLERDE YENİDEN GÖRÜŞECEĞİZ.
ELVEDA KİRAZ! İYİ YOLCULUKLAR!
TANRIM, BEN NEDEN BU HARİKULÂDE GÜZEL KIZIN KADERİ DEĞİLİM? ZATEN ŞANS BANA HİÇ GÜLMEDİ.
HIIIIRK!
NARSİS, GELİYOR MUSUN?
NARSİS DEDİM!..
DİKTATÖR! DESPOT! BANA BİR DAHA BÖYLE DAVRANIRSAN İSTİFA EDECEĞİM!

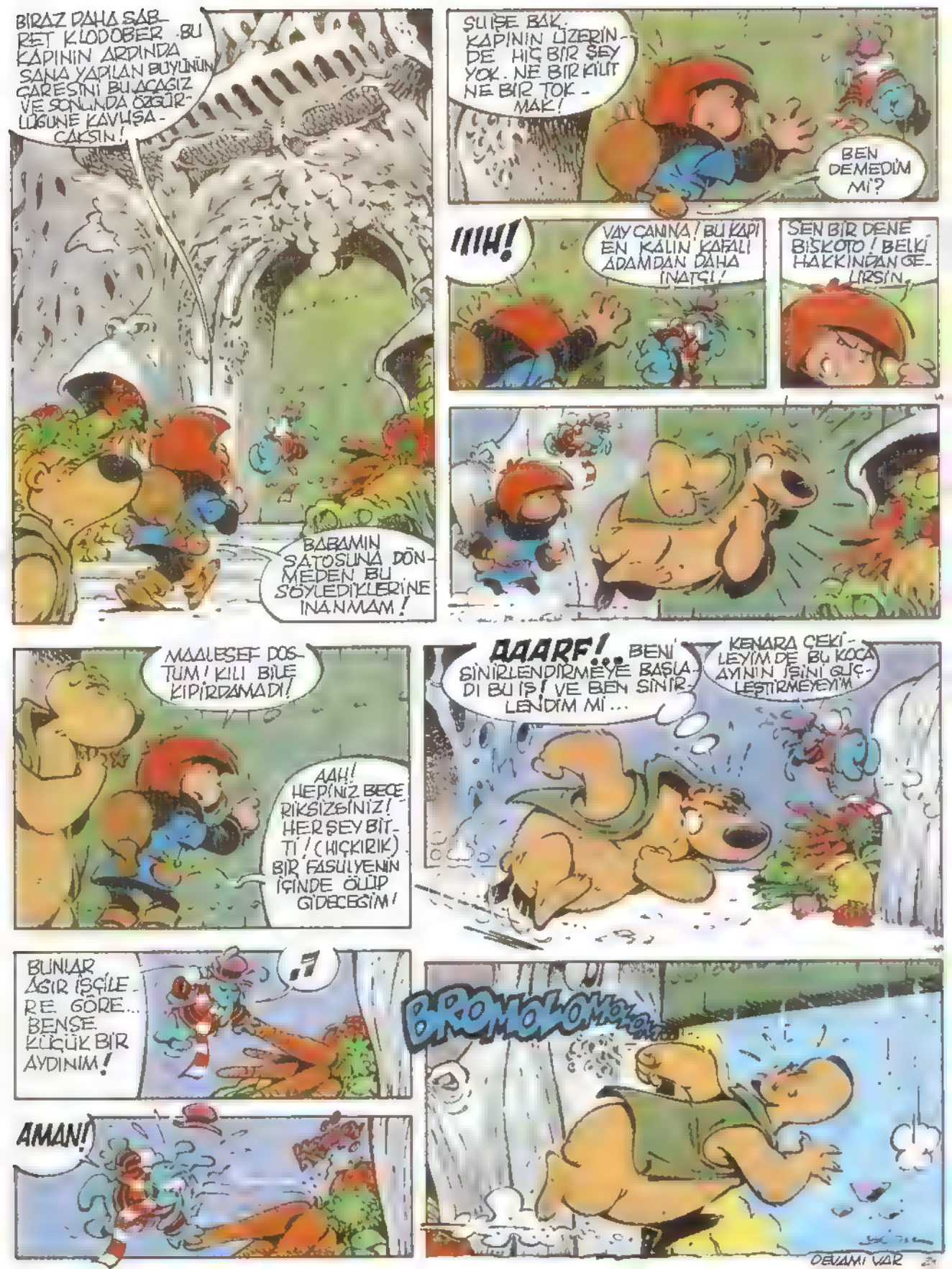
BIRAZ DAHA SABRET KLODOBER. BU KAPININ ARDINDA SANA YAPILAN BÜYÜNÜN ÇARESİNİ BULACAĞIZ VE SONUNDA ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞACAKSIN!
BABAMIN SATOSUNA DÖNMEDEN BU SÖYLEDİKLERİNE INANMAM!
ŞUNA BAK, KAPININ ÜZERİNDE HİÇ BİR ŞEY YOK. NE BİR KİLİT NE BİR TOKMAK!
BEN DEMEDİM Mİ?
IIIH!
VAY CANINA! BU KAPI EN KALIN KAFALI ADAMDAN DAHA INATÇI!
SEN BİR DENE BİSKOTO! BELKİ HAKKINDAN GELİRSİN.
MAALESEF DOSTUM! KILI BİLE KIPIRDAMADI!
AAH! HEPİNİZ BEÇE RİKSİZSİNİZ! HERŞEY BİTTİ! (HIÇKIRIK) BİR FASULYENİN İÇİNDE ÖLÜP GİDECEĞİM!
AAARF!.. BENİ SİNİRLENDİRMEYE BAŞLADI BU İŞ! VE BEN SİNİRLENDİM Mİ...
KENARA ÇEKİLEYİM DE BU KOCA AYININ İŞİNİ GÜÇLEŞTİRMEYEYİM
BUNLAR AĞIR İŞÇİLERE GÖRE... BENSE KÜÇÜK BİR AYDINIM!
AMAN!
BROMOWOMOZ

DEVAMI VAR

YARATICILIK VE ÇOCUK

Yaratıcılık, başkalarınca görülmeyen yeni görüş ve ilkeleri anlamlı bir şekilde ortaya çıkarma olarak tanımlanabilir. İnsanların tümünün belli bir yaratıcılık potansiyeli ile donandığı soylenebilirse de bazı kişisel özelliklerin bazı insanların yaratıcı olmalarında daha etkin olduğu da bilinıyor. Yaratıcılık kişiyi duşunme, merak etme, araştırma, deneme ve keşif sonunda bir şeyler yaratmaya götürür. Yaratıcılık, kişinin günluk yaşamında her an, düşünürken, karar verirken, yorum ve eylem yaparken kullandığı guçtur.

Kişileri yaratıcı olmalarında destekleyen özellikleri şoyle sıralayabiliriz.

Bilişsel beceriler: Normalin üzerinde zekâ potansiyeli, farklılıklara duyarlı bir gozlem becerisi, üstün bir hafıza, birbirinden farklı gözüken fikirleri senteze ulaştırabilme, zihinsel faaliyetlerdeki esneklik, sıradışı ama uygun fikir uretebilme rahatlığı,

Kişinin savunucu tutumdan uzak olması: Gereksiz bir "ayıp, uygunsuz" duygusunun olmaması, bilinç ve bilinçaltı deneyimlerin farkında olunması, iç ve dış uyarıcılara açık olmak, geniş bir ilgi yelpazesinin oluşmasına izin vermek.

Kişinin tavır ve davranışlarındaki bağımsızlık: Kendi kişiselliğini kuvvetli bir bıçımde kabullenme ve bilinçli kişisel amaçlara sahip olma.

Çalışma isteği: Uzun, yorucu çalışmaya hazırlıklı olma.

Cesaret: İnandıklarını surdürme cesareti, genelde eleştiri ve onaylanmama ile karşılaşılacağı bilincine karşın cesareti kaybetmeme. Yaratıcı kişiler incelendiğinde diğer insanlara oranla daha az otoriter oldukları, kalabalıkların yaptığının tersini yapmaya ve onceden hesaplanan riskleri goze almaya hazır oldukları gorulmuştur. Yaratıcı insanların neşeli, araştırma yapma keyfi için araştırma yapan ve başkalarının kendi işleri ile ilgili ne duşundüklerine çok önem vermeyen kişiler oldukları da soylenebilir. Yaratıcı olmada çeşıtlı **kişilik özelliklerinin** yeri olduğunu söylememize rağmen **çevresel faktörlerin** ve **eğitimin** önemini yadsıyamayız. Çarpıcı bir ornek alırsak birçok ünlü müzik adamı gibi Johann Sebastian Bach da üstün müzik becerisini tesadufen keşfetmemişti. Saray müzisyeni olan babasının oğluna küçük yaştan başlayarak müzik ölçüleri ile düşünmesini dolaylı ve dolaysız öğretmiş olması dolayısıyla yaratıcılığını geliştirmesi buyük bir olasılıktır.

Çevreden kazanılan, **yaşayarak öğrenme yöntemi** yaratıcılığı kolaylaştırabileceği gibi; kişinin **deneyim hürriyetinin** de yaratıcılığında olumlu rolü vardır. Yaratıcılığın gelişebilmesi için buyuklerin ve çocukların yeni deneyimlere açık olma özgurlüğü duymaları gereklidir. Okulda ve evde çocukların sorulara cevap arama ve hata yapabilme özgurlüğünden yoksun bırakılmaları ve cevapların buyukler tarafından verilmesi onları araştırış çabasından uzaklaştıracaktır. Oysa yaratıcılık çocuklarda dogal olarak vardır. Çeşitli yöntemlerle bastırılmadığı zaman çocuğun oyununda, resminde müziğinde ortaya çıkar. Çocuğu mutlu etmek, yaratıcı gücünü ortaya çıkarmasını sağlamak üzere evde ve okul eğitiminde resim, müzik gibi uğraşılar sıkıntı yaratan, zorlayıcı ve baskılı bir şekilde değil, çocuğun gelişim düzeyi, ilgı ve gereksinimleri gözönunde tutularak verilmelidir.

Çocuk, kendi başına planladığı, kendi istediği bır şeyi yapmasına olanak tanındığı, uygun bir mekân sağlandığında, birçok faaliyeti yapmaktan hem zevk alacak hem de yeni şeyler deneyip yaratıcı gücunü ve hürriyetini tadacaktır. Bu faaliyetler çok çeşitli olabilir; resim, mask, dikiş, örgü, maket yapımı, uçurtma, kukla, kil, hamur ve topraktan seramik, muzik, bale, jimnastik, spor, dramatizasyon, şiir, oykü, anı yazımı, marangozluk, yemek yapma ilk akla gelenler oluyor.

YARATICI UĞRAŞLAR ÇOCUĞA NELER SAĞLAR?

- Çocuk kışılığini ortaya koymayı, kendini anlamayı, ne olduğunu, neler yapması gerektiğini öğrenir. Denemeleri ile yeni aşamalara varır, mutlu olur. Sağlıklı karar

verme yeteneği gelişir.

- Kendi işini kendi yapması sonucu başarılı ya da başarısız olduğunu görür. Çalışmalarını daha iyi yönlendirir. Bağımsızlık kavramını daha güzel anlar.
- Arkadaşları ile yardımlaşmayı, paylaşmayı, grup kurallarına uymayı öğrenir. Toplumsal kavramların gereğini benimser.
- Hikâye ve masal anlatımında kendinden bir şeyler ekler, onu susler, oyun biçimine sokmaya çalışır, böylece yeni sözcükler türetir.
- Basit oyun araçlarından yararlanarak, çevresi ile yeni oyunlar oynama olanağı bulur.
- Oyun sırasında, arkadaşları ile yeni ilişkiler içine girer, boylece büyukluk, küçukluk, renk ve biçim kavramları pekişir.
- Çocuk, oyunlar ve araştırmalar sonucunda, fiziksel, zihinsel ve duygusal yönlerden rahatlar, huzurlu olur.

BİR ÖRNEK

İnci Eviner bir ressam; kendi resim çalışmalarının yanı sıra çocukların yaratıcılıklarını, fantezilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olan etkinlikler de yapıyor. İnci Eviner yaratıcılığı kendini geliştirme, ifade etme oluşumu ve süreci olarak tanımlarken çocuğa bunun serbestçe yapması konusunda izin verilmediğini düşünüyor. İnci Eviner'e gore "Günlük hayatta çocuğun fantezisinin gelişme şansı yok, çünkü toplum fantezinin karşısındadır. Toplum için önemli olan ahlâk ve sonuçtur; halbuki çocuğun fantezi ve oyununda onaylanması onemli değildir, bu faaliyetler çocuğun kendini geliştirme yöntemleridir. Toplumun ahlâk ve sonuç dıktesi ile fantezilerini bastıran çocuk kendini gerçekleştiremediğinde büyuklere ve onların dünyasına öykünecektir. İşte bu yuzden de serbest bir pastel çalışmasında bile çocuğun ilk ağızda büyuklerden öğrendiği gibi klişe figurler yapması olağandır."

İnci Eviner yaptığı çalışmalarda

fanteziler ve toplumsal değerlerin birbirinin karşıtı olarak değil de birbirini tamamlar bir şekilde beraber yer almasının çocuk ve büyukler açısından sağlıklı olacağını savunuyor. Çocuğa hem duygu ve fantezilerinden utanmadan ortaya koymasını sağlayacak hem de toplumu algılamasında gerçekçi olabileceği ve böylelikle de bir bütüne varabileceği bir özgur ortamın varlığının yaratıcılıktaki rolü çok onemli. Tum bu görüşlerin ışığında, İnci Eviner resim atölyesinde çocuklara yaratıcılıklarını çeşitli yollarla ortaya çıkarabilmelerine izin veren bir ortam ve çalışma yöntemi sunuyor. Bir yıl süresince haftada bir gün çocuklarla yapılan ortak çalışmalarda kullanılan resim, hareket, ritim, yazı, müzik, dramatizasyon gibi etkinlikler sonunda tumü ile çocukların yarattığı bir tiyatronun sahnelenmesi ile bütüne varıyor.

Çalışmalar en başta görme ve dokunma ile başlıyor. Boyamak için kullanılacak pastel boyaya dokunma, onun malzemesinin özelliklerini hissetme, farklı veya aynı renkleri üst üste sürmenin yaratacağı tonlar, hafif ya da bastırarak sürmenin eldeki ve kâğıttaki etkisi gibi noktaların farkına varılması çocuk ile pastel boya arasında bir ilişki kurulmasını sağlıyor. Pastelden sonra toprak boya kullanılıyor. Malzeme ile tanışıklık sürerken resmin konuları da beliriyor, tüm canlılıkları ile...

Konu bir lale ise, çocuktan önce kendini bir lale olarak yaşaması, onun kokusunu, dokunuşunu, duruşunu hissetmesi isteniyor. Belki de laledeki bir karınca olacaktır çocuk. Burada İnci Eviner'in dikkat ettiği, çocuğun bu fantezisini dışarı vurmadaki rahatlığı; çünkü çocuk için laledeki karınca olduğunu düşünmek değil, bunu dışa vurma özgürlüğünü yaşamak zor olabilir. Çocuk kendi fantezisini bastırdığında laleyi sadece büyükler gibi görecektir. Ya o buyüklerden biri de kendisinin fantezisini kurup,

kendini laledeki karınca gibi düşünüp, üstelik bunu da dışa vurursa? O zaman da çocuğa çoğu kez şaşırmak, belki de reddetmek kalıyor.

Bir senedir yapılan hafta sonu çalışmalarında çocuklar resim uğraşısı yanı sıra toplu olarak bir hikâye üzerinde de çalışıyorlar. Kişileri, onların özellikleri, tipik hareketleri, dekor ve kostümleri belirlenen hikâyenin canlandırılması, müzik ve sahne düzeninin uygulanması, yani her şey çocuklar tarafından gerçekleştiriliyor. Hikâyenin kişileri, onların davranışları, kişilik ve fiziksel özellikleri belirleniyor; kişiler arası ilişki saptanıyor, kraft kâğıdına kostümler çizilip biçiliyor, muziği yapacak flütçüler ayarlanıyor ve sonra sıra provalara geliyor. Her provada biraz değişen sozler ve nihayet dekor ile seyircinin karşısına çıkma zamanı geliyor.

İnci Evıner, yaptıkları bu çalışmada büyük olarak kendini, çocuklar için bir şey üreten kişi olarak değil birlikte üreten biri olarak görüyor. Birlikte çalışmadaki rolünü de çocuğun fantezilerinin yargılanmadan ortaya çıktığı bir ortamın ve komple bir etkinliğin oluşmasına yardımcı olarak tanımlıyor.

DRAMATİZASYON YOLU İLE YARATICILIK

Uzman Psikolog **Nazan Winrow** ve tiyatro sanatçısı **Tilbe S. Batum** çocukta yaratıcı faaliyet olan dramatizasyon ile ilgili bir grup çalışması yapıyorlar. Çocukların kendilerini vücutları, mimikleri, makyajları ile ifade ettikleri bu çalışmanın onları nasıl rahatlattığını, kendilerini nasıl geliştirdiklerini ve yararlarını söyle anlatıyorlar:

"Drama, çocukların yaşamla ilgili tutumlarını, beklentilerini, bildiklerini ortaya dokebilecekleri, kısaca yaşamı yansıtabilecekleri buyulu bir ortam. Buyulu, çunku orada gıdılemeyecek bir yer, yapılamayacak bir şey yök· Yastık bir gemiyle uzayın derinliklerindeki bir gezegene seyahat etmek, gormez bırısını gezdıren bır kopek, bir kamp ateşinin alevleri veya güneş çıkınca eriyen bir kardan adam olmak hep olası.. olçu sınırsızlık olunca en ufak yaratıcı titreşimler bile varolmaya hak kazanıyor. Boylece drama yoluyla çocuğun duyularından yararlanarak çevresini gozlemlemesi, yeteneklerini tanıması, gunluk hayatın tekduzeligından kurtulup hayal gucunu kullanarak çok renkli ve zengın bır dunya yaratması gerçekleşebılıyor Ayrıca yaşamda karşılaşılan çeşıtlı durumların, çatışmaların oynanması çocugun kendısının ve başkalarının duygu ve duşuncelerını anlamasına, ortaya dökmesine ve çelişkılı hallerde seçenekler gorerek çozumlemesıne fırsat tanıyor, ornegın arkadaşının degerlı bır şeyını odunç alıp kaybeden ve bunu açıklamak durumunda kalan bır çocuk daha onceki benzer deneyımlerını kullanarak o anı yenıden yorumluyor Başka bır arkadaşının aynı sahneyı farklı bır bıçımde oynaması ıse ona değışık davranışların varlığını gosteriyor. Boylece hem kendısını hem de dıger kışıleri anlayarak çatışmalardakı tavırları çozmeye başlayabılıyor Bu da kendını ve başkalarını daha ıyı tanıması yanında, duşuncesının de gelişmesine katkıda bulunuyor.

"Darama uygulamasında bızım amacımız, ortaya çıkan yaratıcılık ıpuçlarını ızleyerek onları çocukların gereksınımlerı, dogal ılgi alanları ve gelişme duzeylerı doğrultusunda yonlendırmek. Drama bıreysel olduğu kadar bır grup etkınlığı de aynı zamanda... Bu ıse grup uyeleri arasında bır ıletışım gerektırıyor. Ve çocukların bırbırlerıne saygılı, hoşgorulu davranmalarına yol açıyor. Ornegın hep bırlıkte bır zaman tunelınden geçip degışık zamanlara yolculuk yaparak gunumuzden 2000 sene sonrakı halıyle yeryuzunde olabılecek degışıklıkleri beraberce duşleyerek o çağdan bır kesıtı canlandırabılıyorlar. Boylece, gozlemden eleştırıye, dınlemeden anlamaya kadar uzanan bu ıletışım surecınde, duş guçlerını paylaşmanın, sorunları ışbırlıgıne dayanarak çozmenın zevkıne varabiliyorlar.

"Degışık yaşlardakı çocukların gelişmelerı ve gereksınımlerı farklı oldugu ıçın uygulamada çocukları ıkı grupta topluyoruz 3-5 6-8 yaşları. Ikı grupta da gevşeme, beş duyuyu gelıştırme, bedensel anlatımı kullanma, duş gucunu ve yaratıcılıgı guçlendırme gıbı etkınlıklere yer verıyoruz. Bunun yanı sıra, buyuk yaş grubunda grup bılıncı onem kazanmaya başladıgı ıçın etkınlıkler de bu noktada yogunlaşıyor. Kuçuk yaş grubunda ıse, çocukların daha çok konuşma ve anlama yeteneklerını, kavramlarını gelıştırmeye, kelıme dağarcıklarını genişletmeye yonelik oyunlar oynanmakta.

"Çocukların dünyasını anlamaya ve paylaşmaya hazır olan her yetışkın, her anne-baba bu etkınlıgı surdurebılır. Yaratıcılıkları yakalayıp gelıştırebıldıgınız surece en basıt oyunlar bile çok zevklı bır paylaşıma donuşebılır. Kısaca, drama deneyımı çocukla yetışkının birlikte yol aldıkları eğlenceli bir serüven..."

FİLATELİ

Koleksiyon her şeyden önce [illegible] Bu nedenle koleksiyonu oluş- [illegible] defterlerde korunması zorunludur. [illegible]

O halde, koleksiyon çalışmalarına başlangıçta "pul defteri" ile "pul maşası" edinilmesi gerekli iki gereç olarak [illegible] de bulundurulmalıdır.

Bir pul defteri içerisine elimize ge- [illegible] konuda basit kuralları öğrenmeniz ve bu kurallara uyulması zorunludur.

[illegible] düşünülmelidir. (Bu ikinci şekli, "te- [illegible] maktayız.)

Türk Havacılık Tarihi

Çeşitli anı pulları üzerinde, Türk havacılık tarihini anlatan ilginç resim ve kompozisyonlar yer alır.

[illegible] ortalarında Elgeyheri adlı Türk bilim [illegible]

[illegible] Depardı [illegible]

Sivil ve askeri havacılık tarihi, ha- [illegible] lere anlatmaktadır.

Tarama
BlackBishop

Kukla Sahnesi

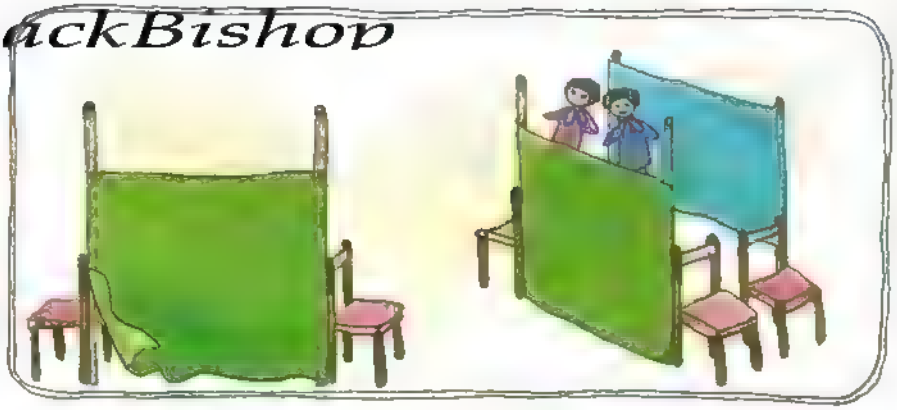

4 adet 2,5 metre uzunluğunda değnek
4 adet sandalye ve biraz ip
2 adet kâğıt ve iğneler

Şekilde goruldüğü gibi iki adet sırığı iki adet sandalyeye bağlayın elinizdeki kağıdı sırıkların ön yuzüne kenarlarından değneğe tutturun.

Aynı şekilde biraz daha yukarıdan olmak şartıyla, ikinci kağıdı da değneklere tutturarak, ortada duracağınız bir alan yaratabilirsiniz

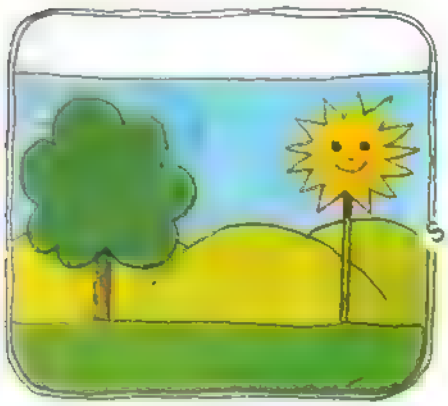

Eğer bir dekor kullanmak istiyorsanız, uzaktan kolay gorulebilecek biçimde kağıdın uzerine istediğiniz resmi çizebilirsiniz.

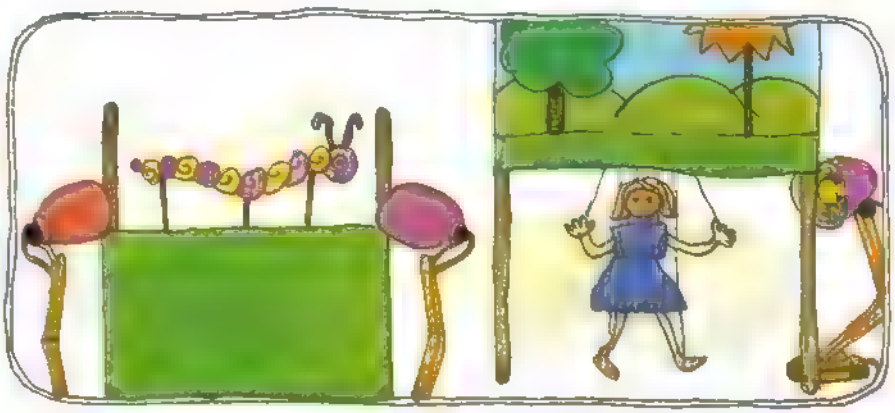

Elle veya değnekle oynatılan kukla tiyatrosunda, sahnenin iki yanından kuklalara doğru ışıklar yerleştirilmelidir Ancak seyircinin oturduğu yerden ışıkların yeterli olup olmadığını kontrol etmelisiniz Işıkları da kuklaları belirginleştirecek biçimde yerleştirmelisiniz. Bu arada unutmamanız gereken nokta, sahneyi pencere önüne yerleştirmemek

El Kuklalarını sahnenin uzerinde daima yuksekte tutmalısınız Uygun yukseklikte olup olmadığını anlamak için kuklanın etek uçlarının, kukla perdesinin 2,5 cm aşağısında kalmasına dikkat etmelisiniz

Kuklayı sahnenin ne kadar çok gerisinde tutarsanız, o kadar çok da yukseğe kaldırmanız gerekir

BİL BUL EĞLEN

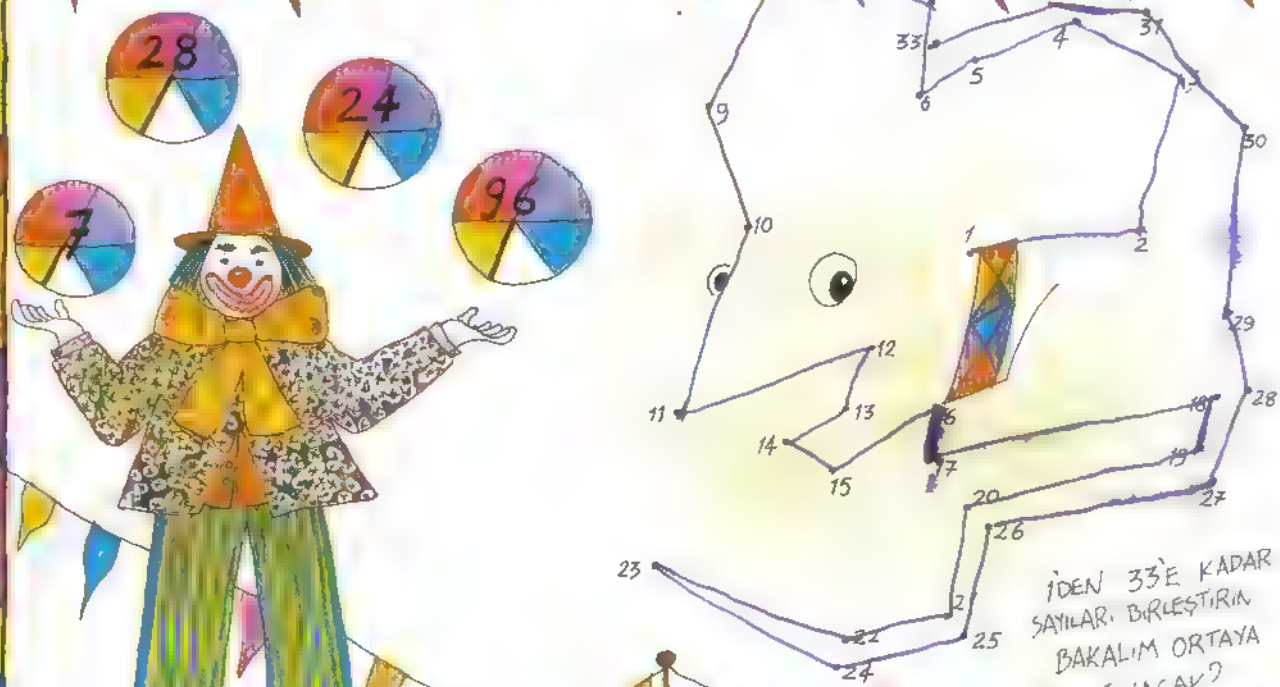

1'DEN 33'E KADAR OLAN SAYILARI BİRLEŞTİRİN BAKALIM ORTAYA NE ÇIKACAK?

PALYAÇONUN OYNADIĞI 4 TOPTA YAZILI SAYILAR SAĞA DOĞRU BELLİ BİR DÜZENE GÖRE SIRALANMIŞTIR AŞAĞIDAKİ BOŞ TOPUN SAYISINI DA SİZ BULUN

ÖRNEK

BU DİZİYİ TAMAMLAYABİLİR MİSİNİZ?

4

KARE İÇİNDEKİ BALON, BALONCUNUN ELİNDEKİ-LERDEN HANGİSİ?

PALYAÇONUN GÖLGESİ İLE KENDİSİ ARASINDA KAÇ FARK VARDIR?

KÜÇÜK KARDEŞLERİMİZ GÜÇ DURUMDA. HANGİ YOLDAN GİTSİNLER Kİ, ATLI KARINCAYA BİNEBİLSİNLER?

Soldaki dört ÇİNMECE probleminin çözümü bu sayıda. Öbür dördü için bir ay sabır!

BU SAYIDAKİ "BİL BUL EĞLEN" İN ÇÖZÜMÜ

1 - 92
2 - Fare
3 - İçi boş iki elips ve içi boş iki dikdörtgen
4 - 4 numaralı balon
5 - 6 fark
6 - 3 numaralı yol

7. SAYIMIZDAKİ "ÖDÜLLÜ BULMACA" LARIMIZIN ÇÖZÜMÜ

1 - 1 a, 2 c, 3 b
2 - A
3 - Çin evi
4 - 4 numaralı yol
5 - B
6 - A ahtapot, B balık, C yengeç
7 - 8 fark
8 -
```
  143
x  52
 286
+715
7436
```
9 - Orta sıranın üst karesi

8. SAYIMIZDAKİ "BİL BUL EĞLEN" İN ÇÖZÜMÜ

1 - 15 maymun
2 - B
3 - 3 numaralı gölge
4 - Geyik, horoz, kaplumbağa, fil, balık
5 - Köpek

ÖDÜL KAZANAN KARDEŞLERİMİZ

1-Mustafa Çakmak - Karadilem Köyü, Ulus-ZONGULDAK
2-Anıl Değer - Cumhuriyet İlkokulu 3/C Divriği-SİVAS
3-Osman Görçek - Elazığ *(Merkez)*
4-Ruken Zilan - Siirt *(Batman)*
5-Murat Çam - Manisa *(Saruhanlı)*
6-Evren Dedeoğlu - Nevşehir *(Merkez)*
7-Kader Sezer - Rize *(Pazar)*
8-İdil Göner - İskenderun *(Merkez)*
9-Sercan Kâbur - Trabzon *(Merkez)*
10-Co Amado - Adana *(Merkez)*
11-Can Partal - Zonguldak *(Safranbolu)*
12-F. Nevva Güngör - Konya *(Karaman)*
13-Fatma Uygur - İzmir *(Ödemiş)*
14-Aslıhan Ergin - Balıkesir *(Bandırma)*
15-Ahmet Avcı - Konya *(Merkez)*
16-M. Fatih Akgün - Malatya *(Merkez)*
17-Bekir Çonoğlu - Amasya *(Suluova)*
18-Gülay Başpınar - Niğde *(Aksaray)*
19-Ekin Işık - Diyarbakır *(Ofis)*
20-Neslihan Dabak - İstanbul *(Gaziosmanpaşa)*
21-Uslu Pehlivan - Aydın *(Söke)*
22-Duygu Koçar - Malatya *(Merkez)*
23-Esin Sezgin - İstanbul *(Kanlıca)*
24-İlker Ünal - Aydın *(Merkez)*
25-Eda ve Erkin Şahin - Kayseri *(Merkez)*
26-Özgü Özbaşaran - Kayseri *(Merkez)*
27-İlker Özdemir - Manisa *(Merkez)*
28-Haydar Efe Türkmen - Burdur *(Merkez)*
29-Benan Özkan - İstanbul *(Erenköy)*
30-Burcu Demiralay - Konya *(Merkez)*
31-Öykü Ersel - Aydın *(Merkez)*
32-Dilek Himam - Balıkesir *(Burhaniye)*
33-Mehmet Fatih Usta - Kastamonu *(Merkez)*
34-Hale Yayla - Balıkesir *(Susurluk)*
35-Seyhan Aksoy - Denizli *(Merkez)*
36-Cansu Sertelek - Zonguldak *(Ereğli)*
37-Meltem Pehlivan - Ankara *(Satılkadın Mah. Mevlana Cad. C/7 Kazan-ANK)*
38-Emre Çağlar Kaya - Nevşehir *(Ürgüp)*
39-Zeynep Nalan Kaya - Nevşehir *(Ürgüp)*
40-Osman Ocak - Kars *(Merkez)*
41-H.Koral Ünal - Zonguldak *(Safranbolu)*
42-Devrim Bildirici - Diyarbakır *(Ofis)*
43-Tahsin Ahmet Akalp - Konya *(Merkez)*
44-Emin Uygar Yüksel - Manisa *(Merkez)*
45-Elif Horozoğlu - Çorum *(Sungurlu)*
46-Halime Sözen - Ankara *(Kızılcahamam)*
47-İbrahim Arduşlar - *(Orta Hopa Mah. Yeni Subay Loj. 3/5 Hopa-ARTVİN)*
48-Dilek Arduşlar - *(Orta Hopa Mah. Yeni Subay Loj. 3/5 Hopa-ARTVİN)*
49-Zafer Çorapçı - İzmir
50-Seda Topal - İskenderun *(Merkez)*
51-Emir Gönet - İstanbul *(Heybeliada)*
52-Ziya Kulluk – Tekirdağ *(Çerkezköy)*
53-Özgür Aratan – *(Köprülü Kasabası Ortakokulu 2/A sınıfı No: 149 Göle-KARS)*
54-Bahar Benek – Eskişehir *(Merkez)*
55-Gülşen Hızlı – Sivas *(Merkez)*
56-Hande Gürses – İstanbul *(Etiler)*
57-Begüm Süzer – İstanbul *(Çiftehavuzlar)*

9. sayının ÇİNMECE çözümleri

8. sayının çözümleri

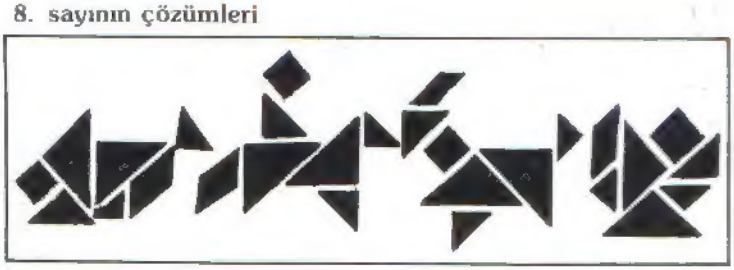

AKTİF BANKACILIK

Şimdi gençler çok şanslı! Hepsi GENÇ TELECARD'lı...

TELECARD'ı tanıyor, kolaylıklarını görüyor, ama yaşınız nedeniyle kullanamıyordunuz.

Şimdi Yapı Kredi'de kendi adınız ve kendi imzanızla hesap açacak ve GENÇ TELECARD alacaksınız*.

Şifrenizi yalnız siz bilecek, kendi başınıza para çekeceksiniz. Özgürce, güvenle...

Üstelik dilediğiniz an! Sabah, akşam, hafta sonu, yılbaşı, tatil, bayram.

GENÇ TELECARD... İşte paranız şipşak!

TELE 24'lü bir Yapı Kredi Şubesine geldiniz.
GENÇ TELECARD'ınızı kapıdaki yuvaya soktunuz.
Yeşil ışık yandı, "çıt" kapı açıldı. Şimdi TELEBANKA'yla baş başasınız. Kartı makineye verdiniz... İşte ekranda isminiz!
Düğmelere basın, şifrenizi yazın, işlemlere başlayın.
Para çekin, para yatırın, ne kadar paranız kaldı bir bakın.
Heyecanlı, zevkli, çok kolay!

GENÇ TELECARD'la gençliğe yeni bir hayat!

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"

* 14-18 yaş arası gençler GENÇ TELECARD sahibi olabilir.

M

ÜLKER
Her çeşidinde ayrı bir lezzet
ÜLKER
Buklet
LÜKS MADLEN
Çokokrem
ÜLKER
Fındıklı Gofret
Limon aromalı Gofret
Çilek aromalı Gofret
RULO-KAT
HANIMELLER
ŞEKERPARE BİSKÜVİ
Metro
Çokokrem
Albeni
KARMEN
ÜFO
ÜLKER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş. Davutpaşa Cad No: 20 TOPKAPI ISTANBUL
Tel: (1) 567 68 00 (20 Hat) Telex: 22985 ugst tr. Fax: 1 577 76 28